

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

Ziņojums par tirgus analīzi

par Eiropas Komisijas 2007.gada 17.decembra ieteikumā 2007/879/EK
par konkrētajiem preču un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru
nozarē, kuros var būt nepieciešama *ex ante* (apsteidzoša) regulēšana
saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK (2007/879/EK), minēto tirgu:

Nr.7 – balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklos

2015.gada februāris

Satura radītājs

1. Ievads	5
1.1. Izmantotā terminoloģija, jēdzieni un definīcijas.....	5
1.2. Elektronisko sakaru likums.....	6
1.3. Noteikumi	7
1.4. Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību	7
1.5. Noteikumi par nacionālo numerācijas plānu.....	8
1.6. Ieteikums 2007.....	8
1.7. Ieteikums.....	8
2. Tirgus Nr.7 analīzes pirmā kārta.....	9
2.1. Tirgus analīzes pirmās kārtas rezultāti.....	9
2.2. Pirmajā tirgus analīzes kārtā piemērotās saistības	10
3. Tirgus Nr.7 analīzes otrā kārta.....	14
3.1. Tirgus Nr.7 analīzes otrās kārtas gaita	14
3.2. Tirgus Nr.7 analīzes otrās kārtas rezultāti.....	14
4. Tirgus Nr.7 analīzes trešā kārta	16
4.1. Trešās kārtas rezultāti	16
4.2. EK paustās šaubas.....	17
4.3. Tirgus Nr.7 atkārtota trešās kārtas analīze	17
5. Konkrētais tirgus	17
5.1. Ieteikumā minētais tirgus.....	18
5.2. Attiecīgie pakalpojumi.....	18
6. Tirgus definēšana	18
6.1. Apskatāmā pakalpojuma novērtējums	18
6.1.1. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos mobilajos tīklos komersantiem veido vienotu tirgu?.....	18
6.1.2 Vai mobilie virtuālie operatori ir iekļauti Tirgū Nr.7?	19
6.1.3. Vai 2G un 3G pakalpojumi veido vienotu tirgu?.....	20
6.1.4 Vai īsziņas un datu pārraide mobilajos tīklos ir iekļautas Tirgū Nr.7?.....	21
6.1.5. Vai radiokomunikāciju tīkli ir iekļauti Tirgū Nr.7?	21
6.2. Ģeogrāfiskā mēroga novērtējums	22
6.3. Tirgus definēšanas rezultāti	22
7. Tirgus Analīze.....	22
7.1. Tirgus dalījums	22
7.2. Šķēršļi ienākšanai tirgū vai ekspansijai	22
7.3. Komersanta lielums (īpatsvars tirgū)	23
7.4. Nepietiekama kompensējošā pirktpēja vai tās trūkums	23
7.5. Potenciālās konkurences trūkums	24
7.6. Rezultāti	24
8. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū	24
8.1. Situācija tirgū	24
8.2. Tirgus dalībnieki	26
8.3. Piedāvātie pakalpojumi un tarifi	28
8.3.1. „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2”, SIA „Bite Latvija”	28
8.3.2. AS „Telekom Baltija”	29
8.3.3. Citi komersanti ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7	29
8.3.4. Komersanti, kuriem līdz šim nav noteikta būtiska ietekme Tirgū Nr.7	30

8.4. Numerācijas lietošanas tiesības.....	31
8.5. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū	32
9. Būtiska ietekme tirgū	32
9.1. Speciālu prasību (saistību) noteikšana komersantiem	32
9.2. Saistības	33
9.2.1. Caurredzamības saistības	33
9.2.2. Vienlīdzīgas attieksmes pienākums	34
9.2.3. Atdalītas finanšu uzskaites saistības	34
9.2.4. Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības.....	34
9.2.5. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam ..	35
9.3. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū	36
9.3.1. Komersantiem piemēroto saistību efektivitātes analīze.....	36
9.3.2. „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija” piemērotās saistības	38
9.3.3. AS „Telekom Baltija” piemērotās saistības	39
9.3.4. Citiem komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū piemērotās saistības	40
9.3.5. Komersanti, kuri nesen ienāca tirgū.....	40
9.3.6. Komersanti, kuriem noteiktās saistības nepieciešams atcelt.....	42
10. EK piezīmes	43
10.1. Pirmajā tirgus analīzes kārtā izteiktās piezīmes.....	43
10.2. Otrajā tirgus analīzes kārtā izteiktās piezīmes	43
10.3.Trešajā tirgus analīzes kārtā izteiktā piezīme	45
10.4. Atkārtotajā tirgus analīzes trešajā kārtā izteiktās piezīmes.....	46
11. Nacionālā konsultācija	49
12. Konkurences padomes viedoklis.....	50
13. Konsultācija ar EK, BEREC un citu ES dalībvalstu regulatoriem	50
14. Secinājumi.....	51

Attēli

Attēls 1. Savienojumu pabeigšana.....	18
Attēls 2. Tirdzniecības daļas pēc iegādām Tirdzniecības likuma Nr.7	37
Attēls 3. Tirdzniecības daļas pēc noslodzes Tirdzniecības likuma Nr.7.....	38

Tabulas

Tabula 1. Tirdzniecības analīzes trešajā kārtā noteiktie komersanti ar būtisku ietekmi.....	17
Tabula 2. Komersanti, kuri sniedza pabeigšanas pakalpojumus mobilajā tīklā 2013.gadā.....	24
Tabula 3. Komersanti ar BIT, kuri guva iegādām no starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajā elektronisko sakaru tīklā sniegšanas.....	26
Tabula 4. Komersanti ar BIT, kuri neguva iegādām no starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajā elektronisko sakaru tīklā sniegšanas.....	26
Tabula 5. Ar Lēmumu Nr.224 noteiktie komersanti ar būtisku ietekmi Tirdzniecības likuma Nr.7.....	29
Tabula 6. Starpsavienojumu līgumu par savienojumu pabeigšanu mobilajā tīklā skaits.....	30
Tabula 7. Tirdzniecības Nr.7 dalībniekiem piešķirtās numerācijas lietošanas tiesības uz publiskā mobilā telefona tīkla numuriem	31
Tabula 8. Komersanti, kuriem no 2015.gada 5.marta tiek anulētas numerācijas lietošanas tiesības uz publiskā mobilā telefona tīkla numuriem	31
Tabula 9. Komersanti ar būtisku ietekmi Tirdzniecības likuma Nr.7	32
Tabula 10. Citi komersanti, kuriem saglabājama būtiska ietekme Tirdzniecības likuma Nr.7	40

1. Ievads

Lai veicinātu konkurenci elektronisko sakaru nozarē Elektronisko sakaru likums (turpmāk – ESL), ņemot vērā Eiropas Savienības regulējumu, deleģē Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijai (turpmāk - Regulators) tiesības definēt konkrētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus (tirgu definēšana), veikt definēto tirgu analīzi konkurences novērtēšanai šajos tirgos, noteikt elektronisko sakaru komersantus (turpmāk – komersants) ar būtisku ietekmi tirgū (turpmāk – BIT), kā arī piemērot, saglabāt, grozīt vai atceļ speciālas prasības (saistības) komersantiem, kuru ietekme konkrētajā tirgū atzīta par būtisku (saistību noteikšana).

1.1. Izmantotā terminoloģija, jēdzieni un definīcijas

Tirgus definēšana ir ekonomiska rakstura analīze, kurā izmanto Eiropas Savienības ieteikumus un Eiropas Savienības Tiesas nolēmumus.

Definējot konkrētos tirgus elektronisko sakaru nozarē, tiek analizētas komersantu veiktās darbības tirgū. ESL definē elektronisko sakaru komersantu kā komersantu, kas veic divu veidu darbības – nodrošina elektronisko sakaru tīklu vai sniedz elektronisko sakaru pakalpojumu (turpmāk – pakalpojums).

ESL definē minētās darbības šādā veidā:

- elektronisko sakaru tīkla nodrošināšana – elektronisko sakaru tīkla izveide, attīstīšana, ekspluatācija, kontrole un piekļuves nodrošināšana tam;
- elektronisko sakaru pakalpojums – pakalpojums, kuru parasti nodrošina par atlīdzību un kurš pilnīgi vai galvenokārt sastāv no signālu pārraidīšanas elektronisko sakaru tīklos.

Definējot konkrētos tirgus atbilstoši konkurences tiesībām, ir jāidentificē:

- visi tie pakalpojumi, kas veido identificējamu tirgus produktu (preču vai pakalpojumu tirgi);
- ģeogrāfiskā teritorija, kurā tiek sniegtas preces vai pakalpojumi (ģeogrāfiskie tirgi).

Definējot konkrētos tirgus atbilstoši Eiropas Savienības tiesu praksei, ir jāidentificē tirgus funkcionālais līmenis:

- tirgi, kuros produkti tiek piedāvāti vairumtirdzniecībā (vairumtirdzniecības produktu tirgi);
- tirgi, kuros produkti tiek piedāvāti mazumtirdzniecībā (mazumtirdzniecības produktu tirgi).

Elektronisko sakaru nozarē tirgus sadalījums funkcionālā līmenī tiek izmantots tādēļ, ka regulējums, ko Regulators var piemērot vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības produktu tirgiem, atšķiras. Elektronisko sakaru nozarē vairumtirdzniecības pakalpojumu tirgū tiek sniegti pakalpojumi, ko viens komersants sniedz citiem komersantiem, un parasti tā ir daļa no elektronisko sakaru tīkla nodrošināšanas – pakalpojumi, kas tiek sniegti, nodrošinot piekļuvi un starpsavienojumu vai tālākpārdošanas veikšanai. Savukārt mazumtirdzniecības pakalpojumu tirgū tiek sniegti pakalpojumi galalietotajiem. Atbilstoši ESL 1.panta 2.punktam abonents ir fiziska vai juridiska persona, kas ir noslēgusi līgumu ar elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzēju par konkrētu elektronisko sakaru pakalpojumu saņemšanu, bet galalietotājs

atbilstoši ESL 1.panta 14.punktam ir elektronisko sakaru pakalpojumu lietotājs, kas šos pakalpojumus neizmanto elektronisko sakaru pakalpojumu nodrošināšanai citām personām.

Regulators, definējot konkrētos tirgus, izvērtē gan mazumtirdzniecības pakalpojumu tirgus, gan attiecīgos vairumtirdzniecības pakalpojumu tirgus. Regulators, veicot tirgu definēšanu un analīzi, var noteikt prioritāri analizējamos tirgus un/vai vairāku tirgu grupas (klasterus).

1.2. Elektronisko sakaru likums

Tirgus definēšanas un analīzes process pamatojas uz ESL:

- ESL 1. panta 7. punkts paredz, ka BIT ir tāds komersanta stāvoklis tirgū, kas līdzvērtīgs dominējošam stāvoklim.
- Ņemot vērā komersantu sniegto informāciju un elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus analīzes rezultātus, Regulators saskaņā ar ESL 31. panta otro daļu nosaka, vai konkrētajā tirgū ir efektīva konkurence. Ja tirgus analīzes rezultātā Regulators konstatē, ka tirgū nav efektīvas konkurences, tas pieņem lēmumu par analīzes rezultātā konstatētajām problēmām adekvātu un samērīgu speciālu prasību piemērošanu, saglabāšanu, grozīšanu vai atcelšanu komersantiem Regulatora noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar ESL 31. panta trešo daļu, ja Regulators konstatē, ka tirgū pastāv efektīva konkurence, tas nepiemēro vai atceļ speciālās prasības komersantiem ar BIT. Saskaņā ar ESL 31. panta ceturto daļu, ja Regulators konstatē, ka tirgū nepastāv efektīva konkurence, tas saskaņā ar ESL 29. pantu nosaka komersantus, kuriem šajā tirgū ir būtiska ietekme.
- ESL 29.panta pirmā daļa nosaka, ka Regulators pēc elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus definēšanas un tirgus analīzes var noteikt komersantus, kuriem ir būtiska ietekme konkrētā tirgū. Regulators savu lēmumu pārskata ik reizi, kad tiek veikta elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus definēšana un tirgus analīze.
- ESL 29.panta otrā daļa paredz, ka Regulators var atzīt, ka komersantam ir BIT, ja tas individuāli vai kopā ar citiem komersantiem šajā tirgū atrodas tādā stāvoklī, kas ir līdzvērtīgs dominējošam stāvoklim, tas ir, ekonomiska spēka stāvoklī, kas tam līdz zināmam līmenim ļauj rīkoties neatkarīgi no citiem komersantiem, lietotājiem vai galalietotājiem. Izvērtējot, vai viens vai vairāki komersanti ir dominējošā stāvoklī tirgū, Regulators pēc iespējas ievēro Eiropas Komisijas (turpmāk - EK) izstrādātas tirgus analīzes un BIT novērtēšanas vadlīnijas.
- ESL 29.panta trešā daļa paredz, ka komersantam, kuram ir būtiska ietekme atsevišķā tirgū (pirmais tirgus), var būt būtiska ietekme arī saistītā tirgū (otrais tirgus), ja saikne starp šiem diviem tirgiem ļauj ietekmi vienā tirgū paplašināt uz otru (saistīto) tirgu, tādējādi nostiprinot komersanta ietekmi tirgū. Lai to novērstu, Regulators var noteikt saistības piekļuves vai starpsavienojumu jomā.
- ESL 30. panta pirmā daļa paredz, ka Regulators, ievērojot elektronisko sakaru pakalpojumu ģeogrāfisko dalījumu un citus valstī esošus īpašus apstākļus, kā arī EK ieteikumu par konkrētajiem preču un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, nosaka konkrētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus.

- ESL 30. panta otrā daļa paredz, ka, nosakot konkrētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus, Regulators konsultējas ar komersantiem Regulatora noteiktajā konsultāciju kārtībā un, ja nepieciešams, ar Konkurences padomi.
- Saskaņā ar ESL 30. panta trešo daļu, nosakot no EK ieteikumā minētajiem tirgiem atšķirīgus tirgus, Regulators pirms attiecīga lēmuma pieņemšanas ievēro ESL 8.panta pirmās daļas 13.punktu. Ja EK, izvērtējusi Regulatora lēmuma projektu par elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus definēšanu, norāda, ka tas radīs šķēršļus vienotam Eiropas Savienības tirgum vai neatbilst Eiropas Savienības tiesību aktiem, Regulators atliek lēmuma pieņemšanu uz diviem mēnešiem. Ja Regulators saņem EK lēmumu par Regulatora izstrādāto lēmuma projektu, tas sešu mēnešu laikā no EK lēmuma pieņemšanas datuma saskaņā ar EK lēmumu groza vai atsauc Regulatora lēmuma projektu. Ja Regulators lēmuma projektu groza, tas organizē publiskās konsultācijas ar tirgus dalībniekiem un saskaņā ar ESL 8.panta pirmās daļas 13.punktu atkārtoti paziņo EK par grozīto lēmuma projektu.
- Saskaņā ar ESL 31.¹pantu, ja Regulators par tāda plānotā lēmuma projektu vai plānoto pasākumu kopumu attiecībā uz tirgus definēšanas vai analīzes procedūrām, kurš var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un kura mērķis ir uzlikt, grozīt vai atcelt kādu operatora pienākumu, saņem EK paziņojumu, kurā norādīti iemesli, kāpēc lēmuma projekts vai plānoto pasākumu kopums var radīt šķēršļus iekšējam tirgum, vai saņem norādījumus par tā neatbilstību Eiropas Savienības tiesību aktiem, Regulators lēmumu vai plānoto pasākumu kopumu nepieņem vēl trīs mēnešus pēc EK paziņojuma. Ja šāds paziņojums netiek sniepts, Regulators var pieņemt lēmumu vai plānoto pasākumu kopumu, pēc iespējas ņemot vērā EK, Eiropas Elektronisko sakaru regulatoru iestādes (turpmāk - BEREС) vai citu valstu regulatoru ieteikumus.

1.3. Noteikumi

Lai veiktu nepieciešamos pasākumus tirgus definēšanai un tirgus analīzei, ESL paredz Regulatoram tiesības izdot šādus noteikumus:

- Noteikumus par publisko konsultāciju kārtību ar tirgus dalībniekiem saskaņā ar ESL 8. panta pirmās daļas 11. punktu un 30. panta otro daļu;
- Noteikumus par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību saskaņā ar ESL 31. panta pirmo daļu.

1.4. Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību

Nemot vērā ESL noteikto, Regulators ir noteicis tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību ar Regulatora 2012.gada 21.novembra lēmumu Nr.1/15 „Noteikumi par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību” (turpmāk - Noteikumi).

Noteikumi paredz, ka komersanti iesniedz Regulatoram katru gadu līdz 1. augustam informāciju par esošā kalendārā gada 1.pusgadu un līdz 1.februārim informāciju par iepriekšējā kalendārā gada 2.pusgadu, pilnīgi un precīzi aizpildot Noteikumu 1.pielikumā noteikto veidlapu.

Regulators, izvērtējot informāciju, kuru komersanti ir iesnieguši saskaņā ar Noteikumu 5. un 6.punktu, nosaka tos komersantus, kuru attiecīgā sniegtā elektronisko sakaru pakalpojuma kopējais īpatsvars ir ne vairāk kā 95% dilstošā secībā no attiecīgā elektronisko sakaru pakalpojuma sniegšanas kopējiem ieņēmumiem un kuri iesniedz Regulatoram tiem nosūtītās 2.pielikuma veidlapas. Saskaņā ar Noteikumu 7.punktu Regulators nosūta visiem komersantiem, kurus Regulators noteicis par komersantiem ar BIT, attiecīgajam konkrētajam tirgum atbilstošas 2.pielikuma veidlapas un saskaņā ar noteikumu 8.punktu Regulators nosūta 2.pielikuma veidlapas vismaz četriem tiem komersantiem, kuru katrā īpatsvars no kopējiem ieņēmumiem no attiecīgo elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanas dilstošā secībā ir vislielākais.

1.5. Noteikumi par nacionālo numerācijas plānu

2014.gada 5.septembrī ir stājušies spēkā ar Ministru kabineta 2014.gada 2.septembra noteikumiem Nr.518 „Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 25.augusta noteikumos Nr.684 „Noteikumi par nacionālo numerācijas plānu”” veiktie grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 25.augusta noteikumos Nr.684 „Noteikumi par nacionālo numerācijas plānu” (turpmāk - Nacionālais numerācijas plāns). Saskaņā ar Nacionālā numerācijas plāna 2.19.¹ apakšpunktu publiskā mobilā telefonu tīkla numuru lieto publiskajā mobilajā telefonu tīklā, izmantojot Latvijas Republikas radiofrekvenču spektru. Līdz ar to balss savienojumu pabeigšanas pakalpojuma individuālā mobilajā tīklā sniegšanai izmantojama tikai publiskā mobilā telefonu tīkla numerācija.

1.6. Ieteikums 2007

2007. gada 28. decembrī EK publicēja 2007.gada 17.decembra ieteikumu 2007/879/EK par konkrētajiem preču un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešama *ex ante* (apsteidzoša) regulēšana saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK (turpmāk – Ieteikums 2007).

Ieteikumā 2007 ir minēti septiņi tirgi:

Mazumtirdzniecības līmenī:

1. piekļuves nodrošināšana publiskajam telefonu tīklam fiksētā vietā fiziskām personām un juridiskām personām.

Vairumtirdzniecības līmenī:

2. savienojumu uzsākšana publiskajā fiksētajā telefonu tīklā;
3. savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālajā publiskajā telefonu tīklā;
4. vairumtirdzniecības piekļuve (fiziskai) tīkla infrastruktūrai (ieskaitot kopēju vai pilnībā atsaistīto piekļuvi) fiksētā vietā;
5. platjoslas piekļuve vairumtirdzniecībā;
6. nomāto līniju gala posmu vairumtirdzniecība;
7. balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklos (turpmāk – Tirgus Nr.7).

1.7. Ieteikums

2014.gada 11.oktobrī tika publicēts 2014.gada 9.oktobra ieteikums 2014/710/ES par konkrētajiem produktu un pakalpojumu tirgiem elektronisko sakaru nozarē, kuros var būt nepieciešams *ex ante* regulējums saskaņā ar Direktīvu 2002/21/EK par kopējiem

reglamentējošiem noteikumiem attiecībā uz elektronisko komunikāciju tīkliem un pakalpojumiem (turpmāk – Ieteikums).

Ieteikumā vairumtirdzniecības līmenī ir minēti četri tirgi:

1. Vairumtirdzniecības līmeņa savienojumu pabeigšana fiksētā vietā individuālos publiskos telefonu tīklus;
2. Vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojuma pabeigšana individuālos mobilajos tīklus (turpmāk – Tīrgus Nr.2);
3. a) Vairumtirdzniecības līmeņa vietēja piekļuve fiksētā vietā;
b) Plašpatēriņa produktu vairumtirdzniecības līmeņa centralizēta piekļuve fiksētā vietā;
4. Vairumtirdzniecības līmeņa augstas kvalitātes piekļuve fiksētā vietā.

Ieteikumā minētais Tīrgus Nr.2 atbilst Ieteikumā 2007 minētajam Tīrgum Nr.7. Nepieciešamās informācijas vākšana tirgus analīzei un tirgus analīze notika laikā, kad bija spēkā Ieteikums 2007.

2. Tīrgus Nr.7 analīzes pirmā kārta

Regulators uzsāka tirgus analīzes pirmo kārtu ar datu vākšanas procesu 2005.gada rudenī. Pēc pirmo trīs tirgu definēšanas un analīzes Regulators 2006.gada 31.martā paziņoja EK par rezultātiem un 2006.gada 28.aprīlī saņēma EK atbildes vēstuli ar komentāriem. Nemot vērā EK komentārus, Regulators 2006.gada 30.jūnijā lēma par komersantiem ar BIT un par piemērojamām saistībām un pienākumiem pirmajos trīs tirgos.

Laika posmā līdz 2007.gada 5.oktobrim Regulators bija paziņojis EK par visiem Ieteikumā 2007 minētajiem tirgiem elektronisko sakaru nozarē un pieņēmis lēmumus par komersantiem ar BIT un par tiem piemērojamām saistībām un pienākumiem.

2.1. Tīrgus analīzes pirmās kārtas rezultāti

Regulators 2006.gadā konstatēja, ka Tīrgū Nr.7 nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk nekā viens komersants ar būtisku ietekmi, jo Tīrgū Nr.7 katrs individuālais mobilais tīklis ir definējams kā atsevišķs konkrētais tirgus.

Pirmajā tirgus analīzes kārtā Regulators noteica četrus šādus komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.7:

- „Latvijas Mobilais Telefons” SIA (2006.gada 13.oktobra lēmums Nr.257 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Mobilais Telefons” būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Mobilais Telefons” individuālajā publiskajā mobilajā telefona tīklā tīrgū”, (turpmāk - Lēmums Nr.257));
- SIA „Tele2” (2006.gada 13.oktobra lēmums Nr.258 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tele2” būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tele2” individuālajā publiskajā mobilajā telefona tīklā tīrgū”, (turpmāk - Lēmums Nr.258));
- AS „Telekom Baltija” (2006.gada 13.oktobra lēmums Nr.259 „Par akciju sabiedrības „Telekom Baltija” būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas

akciju sabiedrības „Telekom Baltija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk -Lēmums Nr.259));

- SIA „BITE Latvija” (2007.gada 7.marta lēmums Nr.47 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BITE Latvija” būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BITE Latvija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā tirgū” (turpmāk - Lēmums Nr.47)).

2.2. Pirmajā tirgus analīzes kārtā piemērotās saistības

a) „Latvijas Mobilais Telefons” SIA

Regulators Lēnumā Nr.257 nolēma:

1. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA kā komersantu ar būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas „Latvijas Mobilais Telefons” SIA individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā tirgū.
2. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA piekļuves saistību nodrošināt komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai komersantiem būtu iespēja saņemt balss savienojumu pabeigšanas „Latvijas Mobilais Telefons” SIA individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:
 - 2.1. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.2. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.3. kopēja izvietošana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.4. ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.5. signalizācijas nodrošināšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.6. tehnisko iespēju novērtēšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.7. tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu balss savienojumu pabeigšanu „Latvijas Mobilais Telefons” SIA individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
 - 2.8. savienojuma ierīkošana balss savienojumu pabeigšanai „Latvijas Mobilais Telefons” SIA individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā.
3. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA caurredzamības saistību izstrādāt un publicēt starpsavienojumu pamatpiedāvājumu saskaņā ar Regulatora apstiprinātajiem noteikumiem par pamatpiedāvājuma izstrādes kārtību, iekļaujamo informāciju un publicēšanu.
4. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA piekļuves saistību un vienlīdzīgas attieksmes pienākumu nodrošināt balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus katram komersantam, kas to piepras, un piemērot līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem komersantiem, kuri nodrošina līdzvērtīgus elektronisko sakaru pakalpojumus. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA pienākumu sniegt citiem komersantiem balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem „Latvijas

“Mobilais Telefons” SIA pats nodrošina elektronisko sakaru pakalpojumus un informāciju sev (*self-service*), saistītajiem komersantiem vai partneriem, un tādā pašā kvalitātē.

5. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību aprēķināt pakalpojumu sniegšanas izmaksas un iesniegt ziņojumu par izmaksu aprēķināšanu un attiecināšanu saskaņā ar Regulatora apstiprināto elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem un ar to saistītiem pakalpojumiem, kuru ieņēmumi no sniegšanas, aprēķinot tos par katru pakalpojumu atsevišķi, iepriekšējā pārskata gadā pārsniedza divpadsmit tūkstošus latu.
6. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību iesniegt Regulatoram pēc Regulatora pieprasījuma pakalpojumu tarifu un izmaksu pamatojumu.
7. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību tuvināt balss savienojuma pabeigšanas un ar to saistīto pakalpojumu tarifus pakalpojumu sniegšanas izmaksām.
8. Noteikt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA pienākumu veikt starpsavienojumu jomā atsevišķu darbības uzskaiti saskaņā ar Regulatora apstiprināto elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku.

b) SIA „Tele 2”

Regulators Lēmumā Nr.258 nolēma:

1. Noteikt SIA „Tele2” kā komersantu ar būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas SIA „Tele2” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā tirgū.
2. Noteikt SIA „Tele2” piekļuves saistību nodrošināt komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai komersantiem būtu iespēja saņemt balss savienojumu pabeigšanas SIA „Tele2” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:
 - 2.1. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.2. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.3. kopēja izvietošana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.4. ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.5. signalizācijas nodrošināšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.6. tehnisko iespēju novērtēšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 2.7. tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu balss savienojumu pabeigšanu SIA „Tele2” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
 - 2.8. savienojuma ierīkošana balss savienojumu pabeigšanai SIA „Tele2” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā.

3. Noteikt SIA „Tele2” caurredzamības saistību izstrādāt un publicēt starpsavienojumu pamatpiedāvājumu saskaņā ar Regulatora apstiprinātajiem noteikumiem par pamatpiedāvājuma izstrādes kārtību, iekļaujamo informāciju un publicēšanu.
4. Noteikt SIA „Tele2” piekļuves saistību un vienlīdzīgas attieksmes pienākumu nodrošināt balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus katram komersantam, kas to pieprasā, un piemērot līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem komersantiem, kuri nodrošina līdzvērtīgus elektronisko sakaru pakalpojumus. Noteikt SIA „Tele2” pienākumu sniegt citiem komersantiem balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem SIA „Tele2” pats nodrošina elektronisko sakaru pakalpojumus un informāciju sev (*self-service*), saistītajiem komersantiem vai partneriem, un tādā pašā kvalitātē.
5. Noteikt SIA „Tele2” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību aprēķināt pakalpojumu sniegšanas izmaksas un iesniegt ziņojumu par izmaksu aprēķināšanu un attiecināšanu saskaņā ar Regulatora apstiprināto elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem un ar to saistītiem pakalpojumiem, kuru ieņēmumi no sniegšanas, aprēķinot tos par katru pakalpojumu atsevišķi, iepriekšējā pārskata gadā pārsniedza divpadsmit tūkstošus latu.
6. Noteikt SIA „Tele2” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību iesniegt Regulatoram pēc Regulatora pieprasījuma pakalpojumu tarifu un izmaksu pamatojumu.
7. Noteikt SIA „Tele2” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību tuvināt balss savienojuma pabeigšanas un ar to saistīto pakalpojumu tarifus pakalpojumu sniegšanas izmaksām.
8. Noteikt SIA „Tele2” pienākumu veikt starpsavienojumu jomā atsevišķu darbības uzkaiti saskaņā ar Regulatora apstiprināto elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku.

c) AS „Telekom Baltija”

Regulators Lēnumā Nr.259 nolēma:

1. Noteikt AS „Telekom Baltija” kā komersantu ar būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas AS „Telekom Baltija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā tirgū.
2. Noteikt AS „Telekom Baltija” saistību publiskot spēkā esošos tarifus par šādiem starpsavienojuma pakalpojumiem:
 - 2.1. balss savienojuma ierīkošana to pabeigšanai AS „Telekom Baltija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
 - 2.2. savienojuma minūtes pabeigšana.
3. Noteikt AS „Telekom Baltija” saistību publiskot tarifus ne vēlāk kā desmit dienas pirms to stāšanās spēkā šādiem starpsavienojuma pakalpojumiem:
 - 3.1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai AS „Telekom Baltija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
 - 3.2. savienojuma minūtes pabeigšana.

4. Noteikt AS „Telekom Baltija” pienākumu ar šā lēmuma stāšanos spēkā iesniegt Regulatoram šā lēmuma 2.punktā noteiktos tarifus.
5. Noteikt AS „Telekom Baltija” pienākumu iesniegt Regulatoram šā lēmuma 3.punktā noteiktos tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā.
6. Noteikt AS „Telekom Baltija” vienlīdzīgas attieksmes pienākumu sniegt komersantiem balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus AS „Telekom Baltija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem AS „Telekom Baltija” pats sniedz elektronisko sakaru pakalpojumus un informāciju saistītajiem komersantiem un partneriem, un tādā pašā kvalitātē.

d) SIA „BITE Latvija”

Regulators Lēmumā Nr.47 nolēma:

1. Noteikt SIA „BITE Latvija” par komersantu ar būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas SIA „BITE Latvija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā tirgū.
2. Noteikt SIA „BITE Latvija” saistību publiskot spēkā esošos tarifus par šādiem starpsavienojuma pakalpojumiem:
 - 2.1. balss savienojuma ierīkošana to pabeigšanai SIA „BITE Latvija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
 - 2.2. savienojuma minūtes pabeigšana.
3. Noteikt SIA „BITE Latvija” saistību publiskot tarifus ne vēlāk kā desmit dienas pirms to stāšanās spēkā šādiem starpsavienojuma pakalpojumiem:
 - 3.1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai SIA „BITE Latvija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
 - 3.2. savienojuma minūtes pabeigšana.
4. Noteikt SIA „BITE Latvija” pienākumu ar šā lēmuma stāšanos spēkā iesniegt Regulatoram šā lēmuma lemjošās daļas 2.punktā noteiktos tarifus.
5. Noteikt SIA „BITE Latvija” pienākumu iesniegt Regulatoram šā lēmuma lemjošās daļas 3.punktā noteiktos tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā.
6. Noteikt SIA „BITE Latvija” vienlīdzīgas attieksmes pienākumu sniegt komersantiem balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus SIA „BITE Latvija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem SIA „BITE Latvija” pats sniedz elektronisko sakaru pakalpojumus un informāciju saistītajiem komersantiem un partneriem, un tādā pašā kvalitātē.

3. Tirdzniecības analīzes otrā kārta

3.1. Tirdzniecības analīzes otrās kārtas gaita

Pamatojoties uz ESL un saskaņā ar Regulatora 2011.gada 24.augusta lēmumu Nr.1/20 „Noteikumi par konsultāciju kārtību ar tirdzniecību dalībniekiem” un Noteikumiem, Regulators definēja un analizēja visus 7 tirdzniecības, kuri ir minēti Ieteikumā 2007.

3.2. Tirdzniecības analīzes otrās kārtas rezultāti

Tirdzniecības analīzes otrajā kārtā Regulators 2009.gadā konstatēja, ka Tirdzniecības Nr.7 joprojām nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk nekā viens komersants ar BIT, jo Tirdzniecības Nr.7 katrs individuālais mobilais tīklis ir definējams kā atsevišķs konkrētais tirdzniecības.

Otrajā tirdzniecības analīzes kārtā Regulators secināja, ka joprojām 4 komersantiem bija būtiska ietekme Tirdzniecības Nr.7:

1. „Latvijas Mobilais Telefons” SIA
Ropažu iela 6
Rīga, LV-1039
2. SIA „Tele2”
Mūkusalas iela 41b
Rīga, LV-1004
3. AS „Telekom Baltija”
Bikernieku iela 18
Rīga, LV-1039
4. SIA „BITE Latvija”
Duntes iela 17a
Rīga, LV-1005

Nemot vērā Tirdzniecības Nr.7 analīzes rezultātus un eksistējošās konkurences problēmas, Regulators uzskatīja, ka

- nebija nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Tele2” ar lēmumu Nr.258 noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;
- nebija nepieciešams grozīt vai atcelt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA ar lēmumu Nr.257 noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;
- nebija nepieciešams grozīt vai atcelt AS „Telekom Baltija” ar Lēmumu Nr.259 noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;
- bija nepieciešams piemērot SIA „BITE Latvija” saistības tādā apjomā, kādā tās ir piemērotas SIA „Tele2” un „Latvijas Mobilais Telefons” SIA.

Nemot vērā veiktos secinājumus par SIA „BITE Latvija”, Regulators 2010.gada 10.februāra lēmumā Nr.49 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BITE Latvija” būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BITE Latvija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā tirdzniecības” (turpmāk – Lēmums nr.49) nolēma:

1. Noteikt SIA „BITE Latvija” piekļuves saistību nodrošināt komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai komersantiem būtu iespēja saņemt balss savienojumu pabeigšanas SIA „BITE Latvija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:
 - 1.1. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.2. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.3. kopēja izvietošana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.4. iecejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.5. signalizācijas nodrošināšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.6. tehnisko iespēju novērtēšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.7. tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu balss savienojumu pabeigšanu SIA „BITE Latvija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
 - 1.8. savienojuma ierīkošana balss savienojumu pabeigšanai SIA „Tele2” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā.
2. Noteikt SIA „BITE Latvija” caurredzamības saistību izstrādāt un publicēt starpsavienojumu pamatpiedāvājumu saskaņā ar Regulatora apstiprinātajiem noteikumiem par pamatpiedāvājuma izstrādes kārtību, iekļaujamo informāciju un publicēšanu.
3. Noteikt SIA „BITE Latvija” piekļuves saistību un vienlīdzīgas attieksmes pienākumu nodrošināt balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus katram komersantam, kas to pieprasā, un piemērot līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem komersantiem, kuri nodrošina līdzvērtīgus elektronisko sakaru pakalpojumus. Noteikt SIA „BITE Latvija” pienākumu sniegt citiem komersantiem balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem SIA „BITE Latvija” pati nodrošina elektronisko sakaru pakalpojumus un informāciju sev (*self-service*), saistītajiem komersantiem vai partneriem, un tādā pašā kvalitātē.
4. Noteikt SIA „BITE Latvija” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību aprēķināt pakalpojumu sniegšanas izmaksas un iesniegt ziņojumu par izmaksu aprēķināšanu un attiecināšanu saskaņā ar Regulatora apstiprināto elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem un ar to saistītiem pakalpojumiem, kuru ieņēmumi no sniegšanas, aprēķinot tos par katru pakalpojumu atsevišķi, iepriekšējā pārskata gadā pārsniedza divpadsmit tūkstošus latu.
5. Noteikt SIA „BITE Latvija” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību iesniegt Regulatoram pēc Regulatora pieprasījuma pakalpojumu tarifu un izmaksu pamatojumu.

6. Noteikt SIA „BITE Latvija” tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistību tuvināt balss savienojuma pabeigšanas un ar to saistīto pakalpojumu tarifus pakalpojumu sniegšanas izmaksām.
7. Noteikt SIA „BITE Latvija” pienākumu veikt starpsavienojumu jomā atsevišķu darbības uzskaņu saskaņā ar Regulatora apstiprināto elektronisko sakaru pakalpojumu izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas metodiku.

4. Tirdzniecības tirgus Nr.7 analīzes trešā kārta

Tirdzniecības tirgus analīzes trešajā kārtā Regulators konstatēja, ka Tirdzniecības tirgū Nr.7 joprojām nepastāv efektīva konkurence un ir vairāk nekā viens komersants ar BIT, jo Tirdzniecības tirgū Nr.7 katrs individuālais mobilais tīkls ir definējams kā atsevišķs konkrētais tirgus. Tirdzniecības tirgus analīzes trešās kārtas gaitā tika mainīti būtiskas ietekmes noteikšanas kritēriji. Par komersantiem ar BIT tika noteikti komersanti, kuri bija guvuši ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos tīkllos sniegšanas, kā arī tie visi komersanti, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā varētu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus mobilajos tīkllos:

- a. starpsavienojuma līgums ar vismaz vienu komersantu par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem mobilajos tīkllos. Regulators uzskata, ka komersantam, kas ir noslēdzis šādu līgumu, kurā ir iekļauta informācija par komersanta tīkla tehniskiem parametriem, starpsavienojuma punktiem, signalizācijas tīklu u.t.t., ir nepieciešamā tīkla infrastruktūra, zināšanas un motivācija, izmantot šo līgumu, lai piedāvātu savienojumu pabeigšanas pakalpojumus savā mobilajā tīklā. Pēc starpsavienojuma līguma noslēgšanas abas līgumslēdzējpuses var īsā laikā uzsākt reālu pakalpojumu nodrošināšanu, starpsavienojumu ierīkošanu;
- b) nepieciešamais nosacījums, lai pabeigtu savienojumus mobilajā tīklā ir numerācijas lietošanas tiesības uz numuriem, uz kuriem iespējams veikt izsaukumus no citiem tīkliem. Tā kā Tirdzniecības tirgus Nr.7 ir mobilo elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus, tad komersantam nepieciešamas numerācijas lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju, lai tas atbilstu šim kritērijam iekļaušanai Tirdzniecības tirgū Nr.7.

4.1. Trešās kārtas rezultāti

Pirmajā un otrajā tirgus analīzes kārtā Regulators četrus komersantus bija noteicis par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirdzniecības tirgū Nr.7. Regulators tirgus analīzes trešās kārtas rezultātā nolēma piemērot papildus saistības vienam komersantam, kurš jau iepriekš bija atzīts par komersantu ar BIT – AS „Telekom Baltija”. Regulators ar 2012.gada 19.septembra lēmumu Nr.223 šim komersantam piemēroja papildus starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību noteikt savienojuma pabeigšanas savā tīklā tarifu augšējo robežu un pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam, kas stājās spēkā 2013.gada 1.aprīlī.

Regulators tirgus analīzes trešās kārtas rezultātā atzina vēl 12 komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirdzniecības tirgū Nr.7 un ar 2012.gada 19.septembra lēmumu Nr.224 piemēroja tiem caurredzamības saistības publiskot spēkā esošos tarifus par starpsavienojuma pakalpojumiem, starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību noteikt savienojuma pabeigšanas savā tīklā tarifu augšējo robežu un pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam, kuras stājās spēkā 2013.gada 1.aprīlī.

Tirdzniecības analīzes trešajā kārtā Regulators noteica šādus komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirdzniecības Nr.7:

Tabula 1. Tirdzniecības analīzes trešajā kārtā noteiktie komersanti ar būtisku ietekmi.

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.
SIA	Latvijas Mobilais Telefons	50003050931
SIA	Tele2	40003272854
SIA	BITE Latvija	40003742426
AS	Telekom Baltija	40003454545
SIA	INTERNETA PASAULE	50003491261
SIA	Telegrupa Baltijā	40003284868
SIA	SOTUS	40003404597
SIA	Camel Mobile	40103181903
SIA	CSC TELECOM	40003611196
SIA	Tivi	40103241776
SIA	Amber Telecom	40103283869
AS	BALTICOM	40003443452
SIA	Radio Telecommunication Network	40003172251
SIA	Rigatta	40003784190
SIA	MASTER TELECOM	40003684039
SIA	ECO Solutions	40003854799

4.2. EK paustās šaubas

2012.gada februārī Regulators paziņoja un nosūtīja Eiropas Savienības dalībvalstu regulatoriem, EK un BEREC saskaņošanai Ziņojumu par tirdzniecības analīzi un plānoto pasākumu kopumu Tirdzniecības Nr.7.

2012.gada 13.martā Regulators saņēma EK vēstuli Nr.SG-Greff (2012) D/4568 par izmeklēšanas II posma uzsākšanu saskaņā ar Direktīvas 2002/21/EK (turpmāk – Pamatdirektīva) 7.a pantu, ar ko EK pauða bažas par piekļuves saistības neuzlikšanu. 2012.gadā 27.aprīlī Regulators plānoto pasākumu kopumu atsauca.

4.3. Tirdzniecības Nr.7 atkārtota trešās kārtas analīze

Pamatojoties uz EK bažām par piekļuves saistības nepiemērošanu Tirdzniecības Nr.7, Regulators veica atkārtotu Tirdzniecības Nr.7 trešās kārtas analīzi un 2012.gada maijā uzsāka atkārtotu nacionālo konsultāciju par Ziņojumu par tirdzniecības analīzi, kurā tika iekļauti arī pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam.

Pēc nacionālās konsultācijas, 2012.gada 13.jūlijā Regulators vēlreiz nosūtīja Eiropas Savienības dalībvalstu regulatoriem, EK un BEREC saskaņošanai Ziņojumu par tirdzniecības analīzi un plānoto pasākumu kopumu Tirdzniecības Nr.7. Par Regulatora plānotajiem pasākumiem EK izteica piezīmes, bet nelika šķēršlus gala lēmuma pieņemšanai.

2012.gada 19.septembrī Regulators Tirdzniecības Nr.7 pieņēma gala lēmumus Nr.222 „Par savienojuma pabeigšanas individuālos mobilajos tīklos tarifa augšējo robežu” (turpmāk – Lēmums Nr.222), Nr.223 „Par starpsavienojumu tarifu regulēšanas un piekļuves saistību piemērošanu” (turpmāk – Lēmums Nr.223) un Nr.224 „Par būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas individuālos mobilajos tīklos tirdzniecībā” (turpmāk – Lēmums Nr.224).

5. Konkrētais tirdzniecības

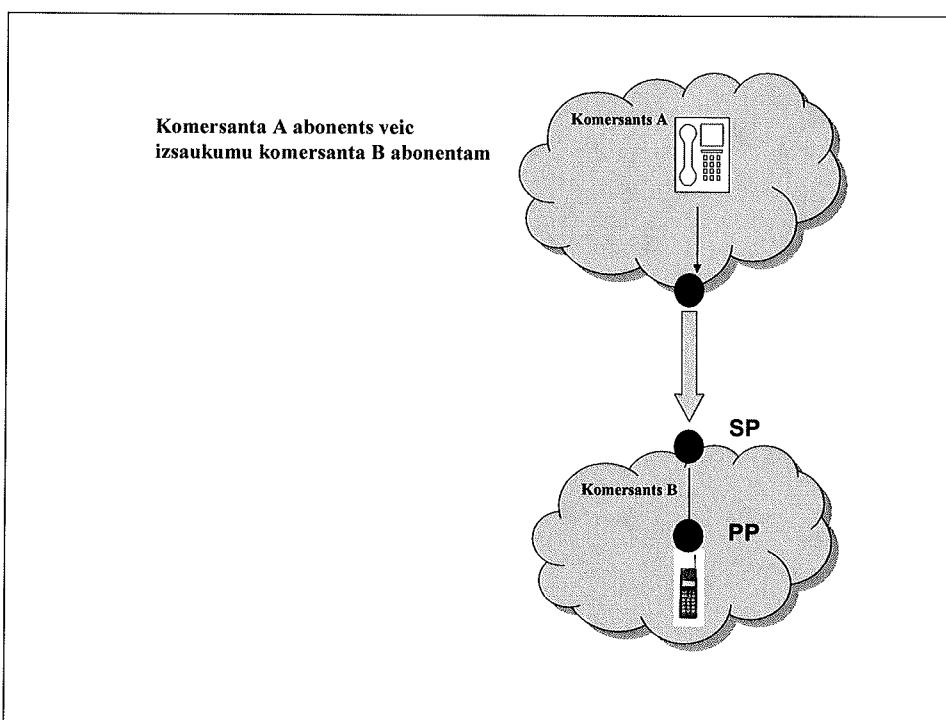
5.1. Ieteikumā minētais tirgus

Ziņojums sagatavots par šādu Ieteikumā minēto tirgu: balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklkos (Tirgus Nr.7).

5.2. Attiecīgie pakalpojumi

Balss savienojuma pabeigšanas pakalpojums ir komersanta B sniegt vairumtirdzniecības pakalpojums, kas nodrošina ienākošās noslodzes maršrutēšanu uz pieslēguma punktiem komersanta B elektronisko sakaru tīklā no pēdējās komutatīvās iekārtas pirms pieslēguma punkta, kuru var izmantot starpsavienojumam (SP), līdz pieslēguma punktam (PP). Pakalpojuma lietotāji ir citi komersanti (piemēram, komersants A), kuri nodrošina publisko telefonu tīklu.

Attēls 1. Savienojumu pabeigšana.

6. Tirgus definēšana

6.1. Apskatāmā pakalpojuma novērtējums

Lai definētu un nodalītu konkrētos starpsavienojumu tirgus, jāapskata šādi jautājumi:

6.1.1. Vai savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos mobilajos tīklkos komersantiem veido vienotu tirgu?

Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums:

Komersants, kas pieprasī savienojumu pabeigšanas pakalpojumus vienā noteiktā tīklā, negūtu papildu labumu, izmantojot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus citā tīklā. Galalietotāji vēlas veikt izsaukumus uz citiem mobilajiem tīkliem. Ja kāds no komersantu tīkliem nav sasniedzams, komersantam draud ne tikai galalietotāju aizplūšana, bet arī reputācijas jautājumu skaidrošana. Galalietotāji var izmantot citu izvēlēto komersantu vai nepieprasīt operatora iepriekšējas izvēles pakalpojumu no operatoriem, kuri nevar nodrošināt galalietotājiem iespēju veikt izsaukumus visiem tam

nepieciešamajiem mobilajiem tīkliem. Maz ticams, ka galalietotājs slēgs līgumu par pakalpojumu izmantošanu ar komersantu, no kura tīkla galalietotājam nav iespējams veikt izsaukumus uz citiem individuālajiem mobilajiem tīkliem. Iespējams, ka iepriekš teiktais galalietotājam pašlaik nav svarīgi, tomēr šādā kontekstā piedāvātais pakalpojums nav pilnvērtīgs.

Piedāvājuma puses aizvietošanas novērtējums:

Katrs individuālais publiskais mobilais tīkls veido atsevišķu tirgu, jo nav iespējama situācija, ka citi komersanti ar sev pieejamām jaudām un tīkliem varētu aizvietot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus cita komersanta tīklā.

Tātad savienojumu pabeigšanas pakalpojumi visos komersantu mobilajos tīklos neveido vienotu tirgu, bet katrs individuālais publiskais mobilais tīkls veido atsevišķu tirgu.

6.1.2 Vai mobilie virtuālie operatori ir iekļauti Tirgū Nr.7?

Mobilais virtuālais operators ir elektronisko sakaru pakalpojumu sniedzējs, kurš pilnībā vai daļēji izmanto cita publiskā mobilā elektronisko sakaru tīkla operatora (turpmāk - MTO) resursus elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanai.

Pakāpe, kurā mobilie virtuālie operatori var ietekmēt savienojuma pabeigšanas tarifu, ir atkarīga no savstarpējām attiecībām ar MTO:

- 1) mobilais virtuālais operators, kurš kontrolē komutācijas tīkla elementus, tādējādi kontrolējot arī savienojuma pabeigšanas tarifu un kuram ir piešķirta publiskā mobilo telefonu tīkla numerācija. Operators, kura galalietotājs veic izsaukumu, maksā virtuālajam operatoram tā noteikto savienojuma pabeigšanas maksu.
- 2) izsaukumi, kas tiek veikti mobilā virtuālā operatora galalietotājiem, tiek maršrutēti tieši uz MTO elektronisko sakaru tīklu. Operators, kura galalietotājs veic izsaukumu, maksā MTO tā noteikto savienojuma pabeigšanas maksu;

Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums komersanta līmenī:

Operators, kura galalietotājs veic izsaukumu uz mobilā virtuālā operatora publiskā mobilo telefonu tīkla numerāciju un kurš vēlas pabeigt savienojuma minūti, nevar pabeigt savienojumu citā mobilajā elektronisko sakaru tīklā vai citā mobilā virtuālajā tīklā.

Piedāvājuma puses aizvietojamības novērtējums:

Cits komersants ar sev pieejamām jaudām un tīkliem nevar aizvietot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus mobilā virtuālā operatora tīklā, kuram ir piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju un kurš kontrolē komutācijas tīkla elementus.

Ja izsaukumi, kas tiek veikti mobilā virtuālā operatora galalietotājiem, tiek maršrutēti tieši uz MTO elektronisko sakaru tīklu, tad šie izsaukumi ietilpst konkrētā MTO savienojumu pabeigšanas individuālā tirgū.

Tātad tie mobilie virtuālie operatori, kuriem ir piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju vai ir tālāknodotas mobilās numerācijas lietošanas tiesības un ir noslēgts vismaz viens starpsavienojuma līgums par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem mobilajā elektronisko sakaru tīklā, iekļaujami Tīrgū Nr. 7.

6.1.3. Vai 2G un 3G pakalpojumi veido vienotu tirgu?

Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums

- Pieprasījuma puses aizvietojamība komersanta līmenī.
 - No pieprasījuma puses savienojumu pabeigšana 2G tīklā (GSM un DCS) un 3G (UMTS un CDMA) tīklā ir aizvietojama, ja, kā jau noskaidrots, tiek apskatīti tikai balss savienojumi. Komersantam, kas pieprasī savienošanas pabeigšanu mobilajā tīklā, nav būtiski, vai pabeigšanas pakalpojumā izmanto radiofrekvences, kas piešķirtas GSM vai UMTS pakalpojumu nodrošināšanai. Komersantu interesē vienīgi, kā tā galalietotāji var veikt izsaukumus mobilā operatora tīklā. Tomēr, ņemot vērā iepriekš minētā svarīgumu, komersantam var nebūt pieejama informācija par to, kādā veidā tas var ietekmēt, caur kuru tīklu operators maršrutē savienojumus.
- Pieprasījuma puses aizvietojamība galalietotāja līmenī.
 - Galalietotāju interesē tikai, ka tas var veikt izsaukumus uz galalietotājam lietošanā nodoto numuru citos individuālajos mobilajos tīklkos. Galalietotājam nav svarīga radiofrekvenču spektra izmantošana, un tas var nezināt atšķirību starp 2G un 3G tīkliem, jo, neatkarīgi no galalietotāja izmantotajām galaierīcēm, tas var saņemt izsaukumus, un operatori var nodrošināt balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumus. Tam arī nav iespēju ietekmēt, caur kuru tīklu operators maršrutē savienojumu. Turklāt nav arī skaidrs, kā galalietotājs var konstatēt kvalitātes atšķirības starp abiem tīkliem.

Regulators konstatē, ka no pieprasījuma puses savienojumu pabeigšana 2G tīklā un 3G tīklā ir aizvietojami pakalpojumi.

Piedāvājuma puses aizvietojamības novērtējums:

Ņemot vērā faktu, ka Latvijā 2G un 3G tīkliem ir paredzēti numuri vienā numerācijas diapazonā, komersants, kas piedāvā savienojumu pabeigšanu savā tīklā, nevar izmantot numerācijas diapazonu, lai norobežotu 2G no 3G pabeigšanas pakalpojumiem.

Citas tehniskas iespējas, lai norobežotu savienojumu pabeigšanas pakalpojumus 2G un 3G tīklkos acīmredzot nepastāv. „Latvijas Mobilais Telefons” SIA 2005.gada 5.jūlija vēstulē Nr.2703/7k „Par Noteikumiem par tirgus analīzei nepieciešamās informācijas apjomu un iesniegšanas kārtību” atzina, ka „Latvijas Mobilais Telefons” SIA sniegtie pakalpojumi galalietotājiem GSM 900/1800 vai UMTS radiofrekvencēs netiek nodalīti”.

Šajā gadījumā nepastāv tehniska rakstura pamatojums aizvietojamības neesamībai, tādēļ Regulators neredyz nepieciešamību analizēt ekonomiskus kritērijus. Tāpēc savienojuma pabeigšanas pakalpojums 2G tīklā un 3G tīklā ir aizvietojami pakalpojumi arī no piedāvājuma puses.

Nemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka 2G un 3G pakalpojumi veido vienotu tirgu.

6.1.4 Vai īsziņas un datu pārraide mobilajos tīklos ir iekļautas Tirgū Nr.7?

Ņemot vērā Ieteikumu, uz šo jautājumu jāatbild noliedzoši. Ieteikumā Tirgus Nr.7 minēts kā: „Balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklos”. Nosacījuma „balss savienojumu” esamība tieši norāda, ka analizējama tikai balss savienojumu pabeigšana.

Turklāt arī atšķirības pakalpojumu īpašībās atbalsta šādu tirgus interpretāciju:

- Balss savienojumi atšķiras no datu pārraides pakalpojumiem (piemēram, GPRS) un īsziņām ar to, ka balss savienojumi notiek reālā laikā. Komunikācija reālā laikā ir svarīgs kvalitātes parametrs balss telefonijas pakalpojuma nodrošināšanai. Turpretim datu pārraides pakalpojumi un īsziņas nav laika kritiskie pakalpojumi.

Piedāvājuma puses aizvietojamības novērtējums:

Balss savienojumi atšķiras no datu pārraides pakalpojumiem un īsziņām arī tehniskajā ieviešanā. Modernos mobilos elektronisko sakaru tīklos tiek transportētas tikai datu paketes, arī balss savienojumu maršrutēšanas gadījumā. Principā balss ziņojums tiek pārvērts par datu paketi. Datu pakete tiek maršrutēta saņēmējam, un tur datu pakete tiek pārvērsta atpakaļ par balss ziņojumu. Ņemot vērā, ka balss ziņojums ir laika kritisks ziņojums, balss ziņojuma datu pakete tiek atzīmēta. Datu paketes galvenē tiek ierakstīta informācija, ka datu pakete ir balss ziņojums un tāpēc konkrētā pakete maršrutējama prioritāri, lai garantētu reālā laika savienojumu. Citas datu paketes, piemēram, īsziņas, netiek atzīmētas, tāpēc, maršrutējot īsziņas, tās ir ar zemāku prioritāti.

Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums

Balss savienojumus nevar aizvietot ar datu pārraides pakalpojumiem vai īsziņām. Balss savienojums dod iespēju galalietotājiem apmainīties ar informāciju reālā laikā un tādā veidā veido tiešu sarunu, kurā jautājumi un atbildes seko viena otrai salīdzinoši īsā laika periodā. Lai gan ar īsziņām arī var apmainīties ar informāciju, kas seko viena otrai, bet laika periods starp jautājumiem un atbildēm vai diviem informācijas vienumiem ir ilgāks, jo nepieciešams izmantot manuālu datu ievadi. Saziņu, izmantojot īsziņas, nevar salīdzināt ar tiešu balss saziņu reālā laikā.

Regulators konstatē, ka īsziņas un datu pārraide mobilajos tīklos nav jāiekļauj Tirgū Nr.7.

6.1.5. Vai radiokomunikāciju tīkli ir iekļauti Tirgū Nr.7?

Pieprasījuma puses aizvietojamības novērtējums

Radiokomunikācija tiek izmantota galvenokārt reģionālā līmenī un ir domāta balss savienojumiem vai datu pārraidei slēgtas galalietotāju grupas ietvaros vai komersanta iekšējai saziņai, piemēram, apsardzes komersantiem, publiskā transporta komersantiem, komersantiem, kas sniedz taksometra pakalpojumus utt.

Šādus komersantus vai slēgtas galalietotāju grupas bieži vispār neinteresē, vai to izmantotie radiokomunikāciju tīkli ir pieejami no citiem tīkliem. Līdz ar to radiokomunikāciju tīkli ne vienmēr ir starpsavienoti ar publiskajiem mobilajiem vai fiksētajiem tīkliem. Tas gan nenozīmē, ka radiokomunikāciju pakalpojumi tiek

piedāvāti ierobežotā kvalitātē, šis fakts drīzāk atspoguļo radiokomunikāciju galalietotāju prasības. Mobilā tīkla galalietotājiem turpretim ir svarīga universālā pieejamība. Tie vēlas sazvanīt visus citus galalietotājus un saņemt izsaukumus no visiem galalietotājiem. Abu (tīklu) pakalpojumu galalietotāju uzvedības īpatnības ir atšķirīgas. No pieprasījuma puses radiokomunikāciju tīkla pakalpojumus nevar aizvietot ar mobilā tīkla pakalpojumiem.

Piedāvājuma puses aizvietošanas novērtējums:

Radiokomunikāciju tīkli būtiski atšķiras no mobilajiem tīkliem, jo pastāv šādas nozīmīgas īpašības:

- pakalpojumi paredzēti galvenokārt slēgtām galalietotāju grupām;
- operatīvs (momentāns) savienojums, taču nav iespējama vienlaicīga abpusēja saruna – jāpārslēdzas raidīšanas vai uztveršanas režīmā;
- radiokomunikāciju tīklā izmantojamās speciāli šim tīklam paredzētas radiostacijas, kas nav savietojamas ar esošajiem (GSM, CDMA, UMTS) mobilo elektronisko sakaru tīklu standartiem;
- nav iespējams nosūtīt īsziņas, izmantojot starpsavienojumu ar mobilo tīklu (starp radiostacijām ir iespējams sūtīt teksta ziņojumus).

Nemot vērā iepriekš minēto un jo īpaši nesavietojamību ar mobilo tīklu standartiem, var uzskatīt, ka radiokomunikāciju tīkls nevar aizvietot mobilo tīklu tā ierobežotās izmantošanas dēļ.

6.2. Geogrāfiskā mēroga novērtējums

Nemot vērā tirgus definīciju, ģeogrāfiskais mērogs ir komersanta individuālais publiskais mobilais telefonu tīkls.

6.3. Tirgus definēšanas rezultāti

Atbilstoši iepriekš minētajam Regulators konstatē, ka nosakāms balss savienojumu pabeigšanas individuālos mobilajos tīklos tirgus.

7. Tirgus Analīze

7.1. Tirgus dalījums

Pamatojoties uz iepriekš minēto, var secināt, ka šie ir monopoltirgi, tāpēc tirgus daļas ir 100% katrā individuālajā tirgū. Saskaņā ar to, var jau noteikt, ka visiem komersantiem, kas piedāvā vai var piedāvāt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus ir BIT, savā tīkla ģeogrāfiskā mēroga ietvaros. Tomēr, Regulators analizēja arī citus kritērijus.

7.2. Šķēršļi ienākšanai tirgū vai ekspansijai

Balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgos barjeras ienākšanai tirgū ir nesamērīgi augstas. Konkurentu ienākšanai tirgū ar saviem balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem nav nepieciešamā efekta un konsekences pret pastāvošo (monopola) balss savienojumu pabeigšanas tirgus struktūru. Konkurenta balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido atsevišķu (monopola) balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgu.

7.3. Komersanta lielums (īpatsvars tirgū)

Pēc tirgus definīcijas balss savienojumu pabeigšanas tirgi ir monopoltirgi. Komersanta lieluma nozīme konkurences situācijas novērtēšanai ir ļoti ierobežota un saistīta ar nepietiekamu kompensējošo pirkspēju. Tāpēc arī nav nepieciešams analizēt citus kritērijus konkurences apstākļu novērtēšanai, kas raksturo samēru starp komersantiem ar BIT un konkurentiem konkrētajā tirgū.

7.4. Nepietiekama kompensējošā pirkspēja vai tās trūkums

Lai analizētu kompensējošo pirkspēju, ir nepieciešams atšķirt divus gadījumus:

- kompensējošā pirkspēja galalietotāju līmenī;
- kompensējošā pirkspēja vairumtirdzniecības līmenī.

Kompensējošā pirkspēja galalietotāju līmenī pastāv, ja galalietotājam vai galalietotāju grupai ir iespēja iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju (operatoru), pārejot pie cita operatora gadījumā, ja sava operatora (operators A) balss savienojumu pabeigšanas tarifi ir tik augsti, ka:

- citi operatori neslēdz starpsavienojumu līgumus (tāpēc cita operatora galalietotāji nevar veikt izsaukus operatora A galalietotājiem);
- cita operatora galalietotājiem augstu savienojumu pabeigšanas tarifu dēļ jāmaksā tik augstas cenas, ka tie vai nu neveic izsaukus, vai sūdzas operatora A galalietotājiem.

Galalietotājam iespēja iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju rodas tikai tad,

- ja izmaksas, kas saistītas ar operatora maiņu, nav pārāk lielas un ir mazākas nekā potenciālie labumi;
- galalietotāju īpatsvars, salīdzinot ar komersanta kopējiem ieņēmumiem, ir pietiekami liels.

Otra iespēja varētu piepildīties, pakalpojumu sniedzēju mainot tikai lieliem komersantiem vai valsts iestādēm vai lielam mazāku galalietotāju daudzumam.

Regulators konstatē, ka otrs kritērijs ir izpildāms katrā individuālā balss savienojumu pabeigšanas tirgū.

Savienojumu pabeigšanas kontekstā, pašreiz izmaksas, kas saistītas ar pakalpojuma sniedzēja maiņu, ir lielākas nekā potenciālie ieguvumi.

Pirmais kritērijs vēl nav izpildīts nevienā individuālā savienojumu pabeigšanas tirgū, jo galalietotājs nevar iespaidot savu pakalpojumu sniedzēju, to mainot.

Nemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka katrā individuālā balss savienojumu pabeigšanas tirgū pietrūkst kompensējošās pirkspējas galalietotāju līmenī.

Kompensējošā pirkspēja vairumtirdzniecības līmenī

Saskaņā ar ESL 36.panta pirmo daļu, lai nodrošinātu, ka viena publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotāji var sazināties ar cita publiskā elektronisko sakaru tīkla galalietotājiem, Regulatoram ir tiesības godīgi, samērīgi un ar vienlīdzīgu attieksmi noteikt komersantiem, kuri nodrošina galalietotājiem nepieciešamo piekļuvi, saistības piekļuves un starpsavienojumu jomā. Nemot vērā iepriekš minēto, komersanta kompensējošā pirkspēja ir būtiski ierobežota.

Lai analizētu kompensējošo pirkspēju vairumtirdzniecības līmenī, jāizšķir divi gadījumi:

- operators, kas piedāvā arī piekļuvi (turpmāk – piekļuves tīkla operators). Piekļuves tīkla operatoram nav iespējas izmantot kompensējošo pirktpēju, jo Regulators, saskaņā ar ESL 36.panta pirmo daļu, ir noteicis elektronisko sakaru komersantiem, kuri nodrošina galalietotājiem nepieciešamo piekļuvi, vienlīdzīgas saistības piekļuves un starpsavienojumu jomā.
 - operators, kas nepiedāvā piekļuvi, bet tikai operatora izvēles pakalpojumus (turpmāk – savienojumu tīkla operators).

Savienojumu tīkla operatoram nav kompensējošās pirktpējas. Tam ir vienpusēja interese noslēgt starpsavienojumu līgumu, jo to interesē piedāvāt saviem galalietotājiem pieeju visiem vai vismaz iespējami daudziem tīkliem. Potenciālais starpsavienojumu partneris, kas piedāvā savienojumu pabeigšanas pakalpojumus neiegūst papildvērtību no starpsavienojuma līguma noslēgšanas ar savienojuma tīkla operatoru, jo Komersanta pakalpojumu galalietotāji var saņemt izsaukumus no citiem tīkliem pilnīgi neatkarīgi no savienojumu tīkla operatora.

Nemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka katrā individuālā balss savienojumu pabeigšanas tirgū pietrūkst kompensējošās pirkspējas vairumtirdzniecības līmenī.

7.5. Potenciālās konkurences trūkums

Nemot vērā tirgus definīciju, balss savienojumu pabeigšanas tirgos nepastāv potenciāla konkurence. Konkurentu ienākšana tirgū ar saviem balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem nav efektīva un konsekventa uz pastāvošās (monopola) balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumu tirgus struktūras fona. Konkurentu balss savienojumu pabeigšanas pakalpojumi veido atsevišķu (monopola) savienojumu pabeigšanas tirgu.

7.6. Rezultāti

Nemot vērā iepriekš minēto, Regulators konstatē, ka Tirgū Nr.7 nepastāv efektīva konkurence.

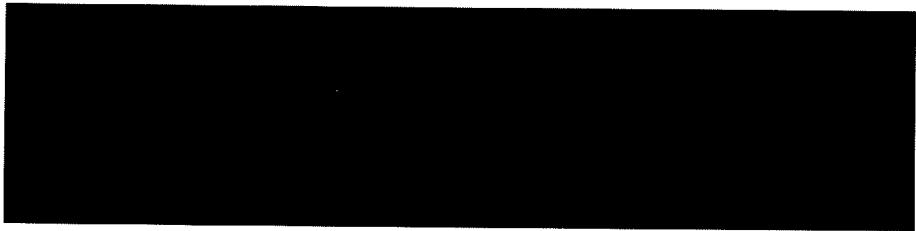
8. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū

8.1. Situācija tirgū

Pavisam 8 komersanti 2013.gadā guva ieņēmumus piedāvājot savienojumu pabeigšanas pakalpojumus mobilajos elektronisko sakaru tīklos. Tabulā Nr.2 apkopoti dati par komersantu ieņēmumiem no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas 2013.gadā. Dati par 2013.gadu apkopoti no komersantu datiem par ieņēmumiem

Tabula 2. Komersanti, kuri sniedza pabeigšanas pakalpojumus mobilajā tīklā 2013 gadā

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.	Ienākumi LVL
-----------------------	------------	-----------------------------	--------------

Vislielākais savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos elektronisko sakaru tīklos sniedzējs ir SIA „Tele2”, kura tirgus daļa Tirgū Nr.7 balstoties uz kopējiem ieņēmumiem 2013.gadā bija [REDACTED]

Papildus komersantiem, kuri nodrošina savienojumu pabeigšanas pakalpojumus mobilajos elektronisko sakaru tīklos un gūst ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos elektronisko sakaru tīklos sniegšanas, ir virkne komersantu, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā sāktu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus mobilajos elektronisko sakaru tīklos:

- a. starpsavienojuma līgums ar vismaz vienu komersantu par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem mobilajos tīklos. Regulators uzskata, ka komersantam, kas ir noslēdzis šādu līgumu, kurā ir iekļauta informācija par komersanta elektronisko sakaru tīkla tehniskiem parametriem, starpsavienojuma punktiem, signalizācijas tīklu u.t.t., ir nepieciešamā elektronisko sakaru tīkla infrastruktūra, zināšanas un motivācija, izmantot šo līgumu, lai piedāvātu savienojumu pabeigšanas pakalpojumus savā mobilajā elektronisko sakaru tīklā. Pēc starpsavienojuma līguma noslēgšanas abas līgumslēdzējpuses var īsā laikā uzsākt reālu pakalpojumu nodrošināšanu, starpsavienojumu ierīkošanu.
- b. numerācijas lietošanas tiesības uz numuriem, uz kuriem iespējams veikt izsaukus no citiem elektronisko sakaru tīkliem, ir otrs nepieciešamais nosacījums, lai sniegtu savienojuma pabeigšanas pakalpojumus mobilajā tīklā.

Regulators uzskata, ka visus komersantus, kuri atbilst minētajiem diviem kritērijiem, var uzskatīt par dalībniekiem Tirgū Nr.7 ar savu elektronisko sakaru tīkla infrastruktūru, kas katrā atsevišķā gadījumā veido konkrēto tirgu.

Tirgus Nr.7 analīzes trešās kārtas gaitā Regulators mainīja būtiskas ietekmes noteikšanas kritērijus un par komersantiem ar BIT noteica visus komersantus, kuri guva ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos elektronisko sakaru tīklos sniegšanas, kā arī visus tos komersantus, kuriem ir visi nepieciešamie elementi, lai uzreiz vai īsā laikā varētu nodrošināt citiem komersantiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumus mobilajos elektronisko sakaru tīklos.

Arī šajā tirgus analīzes kārtā Regulators plāno pieturēties pie šiem pašiem būtiskas ietekmes noteikšanas kritērijiem, jo tie ļauj Regulatoram daudz ātrāk reaģēt uz izmaiņām tirgū un novērst gadījumus, kad komersanti ilgstoši sniedz starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumus par neregulētiem tarifiem, tādējādi gūstot negodīgas priekšrocības attiecībā pret to konkurentiem.

Ja Regulatora rīcībā nav informācijas par komersanta ieņēumiem vai komersants nav guvis ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojuma mobilajā elektroniskojā sakaru tīklā, Regulators komersantu ar būtisku ietekmi tirgū noteikšanai izmanto informāciju par starpsavienojuma līgumiem un numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu, kas Regulatora rīcībā nonāk daudz ātrāk nekā auditēta un apstiprināta informācija par komersantu ieņēumiem. Informācija par piešķirtajām numerācijas lietošanas tiesībām uz numuriem Regulatora rīcībā ir nekavējoties pēc Regulatora lēmumu pieņemšanas par numerācijas lietošanas tiesību piešķiršanu. Komersantiem arī ir pienākums iesniegt Regulatoram informāciju par noslēgtajiem vai grozītajiem starpsavienojuma līgumiem 30 dienu laikā.

8.2. Tirgus dalībnieki

2012.gada 19.septembrī stājās spēkā Regulatora Lēmums Nr.224, ar kuru 12 jauniem komersantiem tika noteikta BIT. Tādējādi no 2012.gada 19.septembra kopā 16 komersanti Tirgū Nr.7 ir atzīti par komersantiem ar BIT.

Tirgus Nr.7 analīzes laikā tika konstatēts, ka 7 komersanti, kuriem ir noteikts BIT, aktīvi sniedza starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajā elektroniskojā sakaru tīklā un guva no tiem ieņēmumus. Līdz ar to šiem 7 komersantiem ir jāsaglabā būtiska ietekme Tirgū Nr.7.

Tabula 3. Komersanti ar BIT, kuri guva ieņēmumus no starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajā elektroniskojā sakaru tīklā sniegšanas.

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.
SIA	Tele2	40003272854
SIA	Latvijas Mobilais Telefons	50003050931
SIA	Bite Latvija	40003742426
SIA	Camel Mobile	40103181903
AS	Telekom Baltija	40003454545
SIA	Telegrupa Baltijā	40003284868
AS	Balticom	40003443452

No tiem deviņiem BIT komersantiem, kuri nebija aktīvi starpsavienojumu pabeigšanas Tirgū Nr.7, tikai vienam komersantam (SIA „Amber Telecom”) 2015.gada martā vēl bija piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju un vismaz viens noslēgts starpsavienojuma līgums ar citu komersantu. Tā kā šis komersants atbilst Regulatora noteiktajiem kritērijiem par komersanta atzīšanu par komersantu ar BIT, Regulators uzskata, ka šis komersants vēl joprojām uzskatāms par komersantu ar BIT neraugoties uz to, ka tas nav guvis ieņēmumus no starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas.

Tabula 4. Komersanti ar BIT, kuri neguva ieņēmumus no starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajā elektroniskojā sakaru tīklā sniegšanas.

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.
SIA	INTERNETA PASAULE	50003491261
SIA	SOTUS	40003404597
SIA	CSC TELECOM	40003611196

SIA	Tivi	40103241776
SIA	Amber Telecom	40103283869
SIA	Radio Telecommunication Network	40003172251
SIA	Rigatta	40003784190
SIA	MASTER TELECOM	40003684039
SIA	ECO Solutions	40003854799

Astoņi komersanti, kuriem Regulators iepriekšējās tirgus analīzes kārtās bija piemērojis BIT statusu, nebija guvuši ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas un tiem līdz 2015.gada martam bija anulētas tiem piešķirtās lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju vai tie līdz 2015.gada martam bija pārtraukuši visu starpsavienojumu līgumu darbību. Viens no šiem astoņiem komersantiem – SIA „ECO Solutions” ir arī izslēgts no elektronisko sakaru komersantu saraksta. Šie komersanti vairs nav uzskatāmi par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7, jo tie nesniedz Tirgus Nr.7 pakalpojumus un to rīcībā nav nepieciešamo elementu, lai īsā laikā un bez nesamērīgiem ieguldījumiem uzsāktu sniegt Tirgus Nr.7 pakalpojumus.

Regulators 2014.gada 19.jūnijā publicēja oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis” Nr.119 paziņojumu par konsultāciju dokumenta par šo Ziņojumu par tirgus analīzi ievietošanu Regulatora mājaslapā internetā. Konsultāciju dokumenta publicēšanas laikā Ziņojumā par tirgus analīzi bija norādīts, ka Regulators plāno atcelt būtisku ietekmi Tirgū Nr.7 SIA „Master Telecom” un SIA „ECO Solutions”. Regulators, pieņemot lēmumus par saistību piemērošanu, saglabāšanu, grozīšanu vai atcelšanu Tirgū Nr.7, konstatēja, ka bez iepriekš minētajiem komersantiem Tirgū Nr.7 arī SIA „INTERNETA PASAULE”, SIA „CSC Telecom”, SIA „Rigatta” SIA „SOTUS”, SIA „Tivi” un SIA „Radio Telecommunication Network”, nebija guvušas ieņēmumus no balss savienojumu pabeigšanas pakalpojuma individuālos mobilajos tīklos sniegšanas un līdz 2015.gada martam bija vienojušās par sev saistošo starpsavienojumu līgumu darbības izbeigšanu vai līdz 2015.gada martam ir anulētas tām piešķirtās numerācijas lietošanas tiesības uz publiskā mobilā telefona tīkla numuriem. Šie Komersanti vairs nav uzskatāmi par elektronisko sakaru komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7, jo tie nesniedz Tirgus Nr.7 pakalpojumus un to rīcībā nav nepieciešamo elementu, lai īsā laikā un bez nesamērīgiem ieguldījumiem uzsāktu sniegt Tirgus Nr.7 pakalpojumus.

Konsultāciju dokumenta publicēšanas laikā Ziņojumā par tirgus analīzi bija arī norādīts, ka būtiska ietekme Tirgū Nr.7 jānosaka šiem sešiem komersantiem:

- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „ECO Networks”, vienotais reģistrācijas numurs: 40003356193, juridiskā adrese: Duntes iela 6, Rīga, LV-1013;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „INTELLICA”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103438123, juridiskā adrese: Brīvības gatve 214M-2, Rīga, LV-1039;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Telenova”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103604472, juridiskā adrese: Kauguru iela 4, Rīga, LV-1046;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „HIGH TECH”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103381093, juridiskā adrese: Eduarda Smiļģa iela 19 - 2, Rīga, LV-1002;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „SanCom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103697720, juridiskā adrese: Prūšu iela 3 k-7 -28, Rīga, LV-1057;
- sabiedrība ar ierobežotu atbildību „TG Transit”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003774633, juridiskā adrese: Cēsu iela 31 k-3, Rīga, LV-1012.

Regulators, pieņemot lēmumus par saistību piemērošanu, saglabāšanu, grozīšanu vai atcelšanu Tirgū Nr.7, konstatēja, ka SIA „INTELLICA”, SIA „Telenova”, SIA „HIGH TECH”, SIA „SanCom” un SIA „TG Transit” nebija guvušas ieņēmumus no balss savienojumu pabeigšanas pakalpojuma individuālā mobilajā tīklā sniegšanas un līdz

2015.gada martam ir anulētas tām piešķirtās numerācijas lietošanas tiesības uz publiskā mobilā telefonu tīkla numuriem. Līdz ar to šie pieci komersanti vairs nav uzskatāmi par elektronisko sakaru komersantiem ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.7, jo tie nesniedz Tīrgus Nr.7 pakalpojumus un to rīcībā nav nepieciešamo elementu, lai ūsā laikā un bez nesamērīgiem ieguldījumiem uzsāktu sniegt Tīrgus Nr.7 pakalpojumus.

Regulators uzskata, ka šiem 8 komersantiem ir nepieciešams atceļ BIT statusu un visas tiem piemērotās saistības Tīrgū Nr.7:

- SIA „Master Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003684039;
- SIA „ECO Solutions”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003854799;
- SIA „CSC TELECOM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003611196;
- SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003491261;
- SIA „Rigatta”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003784190;
- SIA „SOTUS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003404597;
- SIA „Tivi”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103241776;
- SIA „Radio Telecommunication Network”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003172251.

Līdz 2015.gada martam viens komersants, kuru Regulators nav atzinis par komersantu ar BIT ir saņēmis no Regulatora numerācijas lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju un noslēdzis starpsavienojuma līgumus ar citiem komersantiem par savienojumu pabeigšanu tā tīklā tādējādi kļūstot par komersantu, kurš var uzsākt sniegt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus ūsā laikā un bez būtiskiem ieguldījumiem. Regulators, ievērojot tā BIT noteikšanas metodoloģiju, secina, ka šis komersants nosakāms par komersantu ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.7 – SIA „ECO Networks”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003356193 (turpmāk – Jaunais komersants).

8.3. Piedāvātie pakalpojumi un tarifi

8.3.1. „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2”, SIA „Bite Latvija”

Saskaņā ar „Latvijas Mobilais Telefons” SIA starpsavienojuma pamatpiedāvājumu cits operators maksā „Latvijas Mobilais Telefons” SIA noteiktu maksu par savienojumu pabeigšanu „Latvijas Mobilais Telefons” SIA elektronisko sakaru tīklā atbilstoši tarifiem par savienojuma ilgumu (minūtēm).

Regulators 2012. gada 19.septembra lēmumā Nr. 222 „Par savienojuma pabeigšanas individuālos mobilajos tīklos tarifa augšējo robežu” nolēma:

1. Noteikt no 2013.gada 1.aprīļa SIA „Bite Latvija”, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „Tele2” savienojuma pabeigšanas katram savā publiskajā mobilajā tīklā tarifu bez pievienotās vērtības nodokļa augšējo robežu – Ls 0,011 par izsaukuma minūti.
2. Apturēt no 2013.gada 1.aprīļa SIA „Bite Latvija”, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „Tele2” savienojuma pabeigšanas katram savā publiskajā mobilajā tīklā tarifa piemērošanu, ja tas pārsniedz ūsā lēmuma lemošās daļas 1.punktā noteikto savienojuma pabeigšanas tarifu augšējo robežu.
3. Noteikt no 2013.gada 1.aprīļa SIA „Bite Latvija”, SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „Tele2” pienākumu piemērot savienojumu pabeigšanas katram savā publiskajā mobilajā tīklā tarifu, kas nepārsniedz ūsā lēmuma lemošās daļas 1.punktā noteikto savienojuma pabeigšanas mobilajā tīklā tarifu augšējo robežu.

8.3.2. AS „Telekom Baltija”

Regulators 2012. gada 19.septembra lēmumā Nr. 223 „Par starpsavienojumu tarifu regulēšanas un piekļuves saistību piemērošanu” nolēma:

1. Noteikt no 2013.gada 1.aprīļa AS „Telekom Baltija” saistību nodrošināt starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai elektronisko sakaru komersantiem būtu iespēja saņemt balss savienojumu pabeigšanas AS „Telekom Baltija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:
 - 1.1. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.2. elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.3. kopēja izvietošana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.4. ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.5. signalizācijas nodrošināšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.6. tehnisko iespēju novērtēšana balss savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
 - 1.7. tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu balss savienojumu pabeigšanu AS „Telekom Baltija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
 - 1.8. savienojuma ierīkošana balss savienojumu pabeigšanai AS „Telekom Baltija” individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā.
2. Noteikt AS „Telekom Baltija” starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību:
 - 2.1. noteikt no 2013.gada 1.aprīļa AS „Telekom Baltija” savienojuma pabeigšanas AS „Telekom Baltija” publiskajā mobilajā telefonu tīklā tarifu bez pievienotās vērtības nodokļa augšējo robežu – Ls 0,011 par izsaukuma minūti;
 - 2.2. apturēt no 2013.gada 1.aprīļa AS „Telekom Baltija” savienojuma pabeigšanas AS „Telekom Baltija” publiskajā mobilajā telefonu tīklā tarifa piemērošanu, ja tas nepārsniedz šā lēmuma lemošās daļas 2.1.apakšpunktā noteikto savienojuma pabeigšanas tarifu augšējo robežu.
3. Noteikt no 2013.gada 1.aprīļa AS „Telekom Baltija” pienākumu piemērot savienojumu pabeigšanas AS „Telekom Baltija” publiskajā mobilajā telefonu tīklā tarifus, kas nepārsniedz šā lēmuma lemošās daļas 2.1.apakšpunktā noteikto savienojuma pabeigšanas tarifu augšējo robežu.

8.3.3. Citi komersanti ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7

Papildus iepriekš minētajiem četriem komersantiem ir vēl 12 komersanti, kurus Regulators ir noteicis par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7. 2013.gada 1.aprīlī, saskaņā ar Regulatora 2012.gada 19.septembra lēmumu Nr.224, šiem 12 komersantiem ir stājusies spēkā saistība ievērot Regulatora noteiktās caurredzamības saistības publiskot spēkā esošos tarifus par starpsavienojuma pakalpojumiem, starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistību noteikt savienojuma pabeigšanas savā tīklā tarifu augšējo robežu un pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam.

Tabula 5. Ar Lēmumu Nr.224 noteiktie komersanti ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7.

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.
SIA	INTERNETA PASAULE	50003491261
SIA	Telegrupa Baltijā	40003284868
SIA	SOTUS	40003404597

SIA	Camel Mobile	40103181903
SIA	CSC TELECOM	40003611196
SIA	Tivi	40103241776
SIA	Amber Telecom	40103283869
AS	BALTICOM	40003443452
SIA	Radio Telecommunication Network	40003172251
SIA	Rigatta	40003784190
SIA	MASTER TELECOM	40003684039
SIA	ECO Solutions	40003854799

8.3.4. Komersanti, kuriem līdz šim nav noteikta būtiska ietekme Tīrgū Nr.7

Nemot vērā ESL, Regulators var piemērot saistības tikai tiem komersantiem, kurus Regulators ir atzinis par komersantiem ar būtisku ietekmi tīrgū. Tīrgus analīzes trešajā kārtā Regulators nolēma mainīt BIT noteikšanas metodiku un nolēma atzīt par komersantu ar BIT ne tikai tos komersantus, kuri guvuši ieņēmumus no starpsavienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajā elektronisko sakaru tīklā sniegšanas, bet arī tos visus komersantus, kuri atbilst šādiem kritērijiem:

- ir noslēgts vismaz viens starpsavienojumu līgums;
- tam ir piešķirtas numerācijas lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju.

Regulators, veicot šo, ceturto tīrgus analīzes kārtu, ir pieturējis pie iepriekšējā tīrgus analīzes kārtā izmantotās komersantu ar BIT noteikšanas metodikas.

Kopš 2013.gada 1.aprīļa, kad stājās spēkā tīrgus analīzes trešās kārtas saistības viens Jaunais komersants ir noslēdzis starpsavienojuma līgumus un saņemis numerācijas lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju. Atbilstoši pašlaik izmantotajai BIT noteikšanas metodikai šis Jaunais komersants ir nosakāms par komersantu ar būtisku ietekmi Tīrgū Nr.7. Nemot vērā, ka šis Jaunais komersants nav atzīts par komersantu ar BIT un tam nav piemērotas starpsavienojuma tarifa regulēšanas saistības, ir nepieciešams pārskatīt lēmumus par BIT noteikšanu un saistību piemērošanu komersantiem.

Analizējot Regulatora rīcībā esošo informāciju par komersantu savstarpēji noslēgtajiem starpsavienojumu līgumiem, Regulators ir secinājis, ka šis Jaunais komersants kopš iepriekšējās tīrgus analīzes un saistību piemērošanas kārtas ir noslēdzis starpsavienojuma līgumus par savienojuma pabeigšanu savā mobilajā elektronisko sakaru tīklā. Tabulā 6 ir redzams aktuālais komersantu savstarpēji noslēgto starpsavienojumu līgumu par savienojumu pabeigšanu mobilajā tīklā skaits.

Tabula 6. Starpsavienojumu līgumu par savienojumu pabeigšanu mobilajā tīklā skaits

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	Vienotais reģistrācijas Nr	Līgumu skaits
SIA	Latvijas Mobilais Telefons	50003050931	16
SIA	Tele2	40003272854	11
SIA	Telegroupa Baltijā	40003284868	11
SIA	BITE Latvija	40003742426	4
SIA	SOTUS	40003404597	4
SIA	ECO Networks	40003356193	3
AS	Telekom Baltija	40003454545	3
SIA	Camel Mobile	40103181903	1
SIA	CSC TELECOM	40003611196	2
SIA	Tivi	40103241776	2

SIA	INTERNETA PASAULE	50003491261	1
SIA	Amber Telecom	40103283869	1
AS	BALTICOM	40003443452	1
SIA	Radio Telecommunication Network	40003172251	1
SIA	Rigatta	40003784190	1

EK 2009.gada 7.maija ieteikumā 2009/396/EK par savienojuma pabeigšanas tarifu reglamentāciju fiksētajos un mobilajos tīklos Eiropas Savienībā (turpmāk – Ieteikums par savienojuma pabeigšanas tarifiem) norāda, ka pārmērīgi augstu cenu noteikšana ir nozari regulējošās iestādes galvenā problēma no konkurences aspekta. Augstās savienojuma pabeigšanas cenas tiek kompensētas, nosakot augstāku maksu par izsaukumu veikšanu tiešajiem galalietotājiem. Vienotas piejas izstrāde, kas būtu balstīta uz efektīvu tarifu standartu un simetrisku savienojuma pabeigšanas tarifu piemērošanu, paaugstinātu efektivitāti un veicinātu ilgtspējīgu konkurenči, bet tiešajiem galalietotājiem tā nozīmētu maksimālu guvumu tarifu un piedāvāto pakalpojumu ziņā.

8.4. Numerācijas lietošanas tiesības

Tabulā Nr.7 uzskaitīti komersanti, kuriem piešķiras numerācijas lietošanas tiesības uz publiskā mobilā telefona tīkla numuriem uz 2015.gada 22.janvāri.

Tabula 7. Tirgus Nr.7 dalībniekiem piešķirtās numerācijas lietošanas tiesības uz publiskā mobilā telefona tīkla numuriem

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	Vienotais reģistrācijas Nr.	Publiskā mobilā telefona tīkla numuri
SIA	Latvijas Mobilais Telefons	50003050931	1870000
SIA	Tele2	40003272854	2440000
SIA	Telegrupa Baltijā	40003284868	50000
SIA	BITE Latvija	40003742426	1550000
SIA	SOTUS	40003404597	20000
SIA	ECO Networks	40003356193	110000
AS	Telekom Baltija	40003454545	90000
SIA	Camel Mobile	40103181903	990000
SIA	Tivi	40103241776	80000
SIA	SanCom	40103697720	50000
SIA	Amber Telecom	40103283869	10000
AS	BALTICOM	40003443452	10000
SIA	Radio Telecommunication Network	40003172251	20000

Regulators 2014.gada 27.novembrī un 2015.gada 15.janvārī ir pieņemis lēmumus ar kuriem sešiem Komersantiem no 2015.gada 5.marta tiek anulētas numerācijas lietošanas tiesības uz publiskā mobilā telefonu tīkla numuriem.

Tabula 8. Komersanti, kuriem no 2015.gada 5.marta tiek anulētas numerācijas lietošanas tiesības uz publiskā mobilā telefona tīkla numuriem.

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	Vienotais reģistrācijas Nr.	Publiskā mobilā telefona tīkla numuri
SIA	Telegrupa Baltijā	40003284868	50000

SIA	SOTUS	40003404597	20000
SIA	Tivi	40103241776	80000
SIA	SanCom	40103697720	50000
AS	BALTICOM	40003443452	10000
SIA	Radio Telecommunication Network	40003172251	20000

8.5. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū

Ņemot vērā iepriekš minēto, Regulators nosaka šādus komersantus par komersantiem ar būtisku ietekmi savienojumu pabeigšanas komersantu publiskajā mobilajā telefonu tīklā tirgū:

Tabula 9. Komersanti ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7

N.p.k.	Uzņēmējdarbības forma	Komersants	Vienotais reģistrācijas Nr.
1	SIA	Latvijas Mobilais Telefons	50003050931
2	SIA	Tele2	40003272854
3	SIA	Telegrupa Baltijā	40003284868
4	SIA	BITE Latvija	40003742426
5	SIA	ECO Networks	40003356193
6	AS	Telekom Baltija	40003454545
7	SIA	Camel Mobile	40103181903
8	SIA	Amber Telecom	40103283869
9	AS	BALTICOM	40003443452

9. Būtiska ietekme tirgū

9.1. Speciālu prasību (saistību) noteikšana komersantiem

Saskaņā ar ESL 31.pantu Regulatoram ir tiesības, pamatojoties uz tirgus analīzes rezultātiem, piemērot, saglabāt, grozīt vai atcelt saistības komersantiem ar būtisku ietekmi konkrētajā tirgū, lai konkrētajā tirgū nodrošinātu efektīvu konkurenci.

ESL 31. panta otrā daļa nosaka, ka:

Ņemot vērā ESL 31. panta pirmajā daļā minētos elektronisko sakaru pakalpojumu tirgus analīzes rezultātus, Regulators nosaka, vai konkrētajā tirgū ir efektīva konkurence. Ja tirgus analīzes rezultātā Regulators konstatē, ka tirgū nav efektīvas konkurences, tas pieņem lēmumu par analīzes rezultātā konstatētajām problēmām adekvātu un samērīgu speciālu prasību piemērošanu, saglabāšanu, grozīšanu vai atcelšanu komersantiem Regulatora noteiktajā kārtībā.

Saskaņā ar ESL 31.panta trešo daļu, ja Regulators konstatē, ka tirgū ir efektīva konkurence, tas nepiemēro vai atceļ speciālās prasības komersantiem ar BIT.

Nosakot konkrētas saistības, pienākumus komersantiem, Regulators ievēro arī vispārējos EK definētos elektronisko sakaru nozares regulēšanas mērķus:

- konkurences veicināšanu;
- vienota iekšējā tirgus attīstību Eiropas Savienībā;
- lietotāju interešu ievērošanu.

Saskaņā ar ESL 38. panta pirmo un otro daļu:

komersantam ar BIT piekļuves vai starpsavienojumu jomā Regulators var uzlikt šādas saistības un pienākumus:

- caurredzamības saistības,
- vienlīdzīgas attieksmes pienākumu,
- atdalītas finanšu uzskaites saistības,
- tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības,
- pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam.

Regulators, uzliekot komersantam ar BIT piekļuves vai starpsavienojumu jomā ESL 38. panta pirmajā daļā minētās saistības, ievēro objektivitātes, caurredzamības, samērīguma un vienlīdzības principus atbilstoši risināmās problēmas būtībai un regulēšanas mērķiem. Pirms tiek pieņemts lēmums par saistību uzlikšanu, Regulators konsultējas ar elektronisko sakaru tirgus dalībniekiem.

9.2. *Saistības*

9.2.1. Caureddzamības saistības

ESL 39. panta pirmā daļa nosaka, ka Regulators, nemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atcelt caurredzamības saistības piekļuves vai starpsavienojumu jomā. Caureddzamības saistības var ietvert noteiktas informācijas (uzskaitē, tehniskie un tīkla raksturparametri, cenu un tarifu, piekļuves un starpsavienojumu nodrošināšanas un izmantošanas nosacījumi) publiskošanas un pamatpiedāvājumu publicēšanas saistības un prasības attiecībā uz publicējamiem pamatpiedāvājumiem.

ESL 39. panta otrā daļa nosaka, ja komersantam ar BIT ir noteikts vienlīdzīgas attieksmes pienākums, tad Regulators var prasīt, lai tas publicē piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumus, kuros iekļautā informācija būtu detalizēti atdalīta, un nodrošina, ka komersantiem — pakalpojumu saņēmējiem — nav jāmaksā par saistītām iekārtām vai aprīkojumu, kas pieprasītajam pakalpojumam nav nepieciešams.

ESL 39. panta trešā daļa nosaka, ka komersants ar BIT Regulatora noteiktajā kārtībā publicē pamatpiedāvājumu piekļuves vai starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumā ietveramo informāciju un nepieciešamo tās detalizācijas līmeni;

- 1) noteikt un publicēt laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" prasības attiecībā uz piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumā ietveramo informāciju un nepieciešamo tās detalizācijas līmeni;
- 2) noteikt piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājuma publicēšanas veidu;

3) noteikt grozījumus publicētajā piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai vai atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumā, ja tā nosacījumi neatbilst Regulatora prasībām.

9.2.2. Vienlīdzīgas attieksmes pienākums

ESL 40. pants nosaka, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atcelt šādus vienlīdzīgas attieksmes pienākumus piekļuves vai starpsavienojumu jomā:

- 1) pienākumu piemērot līdzvērtīgus nosacījumus līdzvērtīgos apstākļos citiem komersantiem, kuri nodrošina līdzvērtīgus elektronisko sakaru pakalpojumus;
- 2) pienākumu sniegt citiem komersantiem pakalpojumus un informāciju ar tiem pašiem nosacījumiem, ar kādiem šis komersants pats sniedz pakalpojumus un informāciju savām struktūrvienībām, saistītajiem uzņēmumiem vai partneriem, un tādā pašā kvalitātē.

9.2.3. Atdalītas finanšu uzskaites saistības

ESL 41. pants nosaka, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atcelt pienākumu piekļuves un starpsavienojumu jomā veikt atsevišķu darbības uzskaiti.

9.2.4. Tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības

ESL 42. panta pirmā daļa nosaka, ka Regulators, ņemot vērā tirgus analīzes rezultātus, var komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atcelt piekļuves vai starpsavienojumu tarifu regulēšanas un izmaksu aprēķināšanas saistības (tajā skaitā pienākumu tuvināt tarifus izmaksām un prasības attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmu). Uzliekot šādas saistības, Regulators ņem vērā attiecīgā komersanta investīcijas un ļauj tam gūt samērīgu peļņu no piekļuves vai starpsavienojumu nodrošināšanā ieguldītā kapitāla atbilstoši saistītajiem riskiem.

ESL 42. panta trešā daļa nosaka, ka ja komersantam ir pienākums tuvināt tarifus izmaksām, tad tam jāpierāda Regulatoram, ka tarifi ir balstīti uz pamatošām izmaksām, ņemot vērā peļņu par veiktais investīcijām. Regulators izmaksu aprēķināšanai var izmantot arī citādas metodes, nevis tās, kuras izmantojis komersants, kā arī pietiekamu vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības pakalpojumu cenu starpības aprēķināšanas metodiku. Regulators var pieprasīt, lai komersants sniedz savu tarifu un izmaksu pamatojumu. Ja Regulators konstatē, ka tarifā iekļautās izmaksas nav pamatotas vai tarifi nav tuvināti izmaksām, tas ir tiesīgs apturēt šo tarifu piemērošanu un noteikt tarifu augšējo robežu vai arī uzdot komersantam koriģēt tarifus.

ESL 42. panta ceturtā daļa nosaka, ka komersants ar BIT, kuram ir noteiktas prasības attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmu, publisko izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmas aprakstu, norādot galvenās izmaksu grupas, kā arī izmaksu attiecināšanas noteikumus. Atbilstību izmaksu aprēķināšanas sistēmai pārbauda zvērināts revidents vai zvērinātu revidētu komercsabiedrība. Zvērināta revidenta ziņojumu par atbilstību noteiktajai izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmai komersants publicē katru gadu.

ESL 42. panta piektā daļa nosaka, ka komersantam ar BIT ir aizliegts noteikt piekļuves vai starpsavienojumu pakalpojumiem atlaides vai atlaižu apmēru atkarībā no sniegto pakalpojumu apjoma. Regulators var dot atļauju noteikt šādas atlaides vai atlaižu

apmēru, ja komersants pierāda, ka tas tādējādi nenostādīs citus komersantus nevienlīdzīgā stāvoklī.

ESL 42.panta sestā daļa nosaka, ka komersantam ar BIT, kuram noteikta piekļuves vai starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistība, Regulators var apturēt šo tarifu piemērošanu un noteikt tarifu augšējo robežu vai arī uzdot elektronisko sakaru komersantam koriģēt tarifus, ja Regulators konstatē, ka nav lietderīgi un samērīgi šim komersantam piemērot izmaksu aprēķināšanas saistības (tajā skaitā pienākumu tuvināt tarifus izmaksām un prasības attiecībā uz izmaksu aprēķināšanas un attiecināšanas sistēmu) un šā likuma 42.panta trešo daļu. Regulators, nosakot tarifu augšējo robežu vai arī uzdodot koriģēt tarifus, tos nebalsta uz tāda elektronisko sakaru komersanta elektronisko sakaru pakalpojuma sniegšanas izmaksām un rentabilitāti, kuram nav piemērotas izmaksu aprēķināšanas saistības un šā panta trešā daļa. Regulators, nosakot tarifu augšējo robežu vai uzdodot koriģēt tarifu, var izmantot salīdzinošo novērtēšanu un analīzi, informāciju par izmaksām, kas rodas, sniedzot elektronisko sakaru pakalpojumu visefektīvākajā veidā un izmantojot jaunākās pieejamās tehnoloģijas, kā arī izmaksu aprēķināšanas modeļus un citas metodes. Ja mainās visefektīvākajā veidā sniegtā elektronisko sakaru pakalpojuma izmaksas, Regulators var pārskatīt tarifu augšējo robežu vai uzdot koriģēt tarifu.

9.2.5. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

ESL 44. panta pirmā daļa paredz, ja Regulators tirgus analīzes rezultātā secina, ka piekļuves atteikums vai nepamatoti piekļuves noteikumi var kavēt ilglaicīga un konkurētspējīga mazumtirdzniecības tirgus izveidi vai tie neatbilst galalietotāju interesēm, tam ir tiesības komersantam ar BIT noteikt, grozīt vai atcelt šādas saistības:

- 1) nodrošināt trešajām personām piekļuvi noteiktiem elektronisko sakaru tīkla elementiem vai iekārtām, tostarp piekļuvi elektronisko sakaru tīkla pasīvajiem elementiem, vai atsaistītu piekļuvi abonentlīnijām, lai citastarp aizlautu nodrošināt operatora izvēles vai operatora iepriekšējas izvēles pakalpojumu vai aizlautu abonentlīnijas tālākpārdošanu;
- 2) risināt sarunas ar komersantiem, kuri pieprasīja piekļuvi;
- 3) nepārtraukt piekļuvi tiem noteiktajiem elektronisko sakaru tīkla elementiem vai iekārtām, kuriem tā jau nodrošināta iepriekš;
- 4) nodrošināt noteiktus vairumtirdzniecības pakalpojumus trešajām personām elektronisko sakaru mazumtirdzniecības pakalpojumu sniegšanai;
- 5) nodrošināt piekļuvi tehniskajām saskarnēm vai būtiskām tehnoloģijām, kas nepieciešamas elektronisko sakaru pakalpojumu savietojamībai vai virtuālā tīkla pakalpojumiem;
- 6) nodrošināt iespēju izvietot elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanai izmantotajās telpās noteiktus elektronisko sakaru tīkla elementus vai nodrošināt cita veida infrastruktūras objektu kopīgu izmantošanu (tajā skaitā kabeļu kanalizācijas, elektronisko sakaru tīklu nodrošināšanai izmantoto ēku vai antenu mastu un torņu kopīgu izmantošanu);
- 7) sniegt noteiktus elektronisko sakaru pakalpojumus (tajā skaitā tādus pakalpojumus, kas nepieciešami intelektuālā tīkla pakalpojumiem vai viesabonēšanai mobilajos elektronisko sakaru tīklos), kas nepieciešami, lai lietotājiem nodrošinātu pilnīgu elektronisko sakaru pakalpojumu savietojamību;

8) nodrošināt piekļuvi darbības atbalstsistēmām vai līdzīgām programmatūras sistēmām, kas nepieciešamas, lai uzturētu godīgu konkurenci elektronisko sakaru pakalpojumu sniegšanā;

9) savstarpēji savienot elektronisko sakaru tīklus vai elektronisko sakaru tīklu elementus vai iekārtas.

ESL 44.panta otrā daļa paredz, ka Regulators nosaka prasības attiecībā uz piekļuves, starpsavienojumu, saistītu iekārtu kopīgas izmantošanas, nomāto līniju, piekļuves datu plūsmai un atsaistītas piekļuves abonentlīnijām pamatpiedāvājumos iekļaujamo informāciju un šo pamatpiedāvājumu publicēšanu, kā arī operatora izvēles pakalpojuma vai operatora iepriekšējas izvēles pakalpojuma nodrošināšanas noteikumus un šo pakalpojumu ieviešanas termiņus.

9.3. Komersanti ar būtisku ietekmi tirgū

9.3.1. Komersantiem piemēroto saistību efektivitātes analīze

Regulators jau ar 2002.gada 27.novembra lēmumu Nr.136 „Par telekomunikāciju uzņēmumiem ar būtisku ietekmi tirgū” noteica „Latvijas Mobilais Telefons” SIA un SIA „Tele2” būtisku ietekmi starpsavienojumu pakalpojumu tirgū. Regulators, ar 2003.gada 18.jūnija lēmumu Nr.154 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību ”Latvijas Mobilais Telefons SIA” starpsavienojuma līguma pamatpiedāvājuma apstiprināšanu” un ar 2003.gada 18.jūnija lēmumu Nr.152 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību ”Tele2” starpsavienojuma līguma pamatpiedāvājuma apstiprināšanu”, apstiprināja iepriekš minētajiem komersantiem starpsavienojuma pamatpiedāvājuma līgumu, kas jāpublicē mājaslapā internetā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

2005.gadā stājās spēkā pirmais lēmums par „Latvijas Mobilais Telefons” SIA un SIA „Tele2” savienojumu pabeigšanas tarifu regulēšanu (Regulatora 2005.gada 8.jūnija lēmums Nr.140 „Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Lattelekom”, „Latvijas Mobilais Telefons SIA” un sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tele2” starpsavienojumu pakalpojumu tarifu augšējo robežu”). Regulators 2009.gada 14.oktobra lēnumā Nr.286 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Latvijas Mobilais Telefons” savienojuma pabeigšanas tarifa augšējo robežu 2010.-2012.gadā” un 2009.gada 14.oktobra lēnumā Nr.287 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Tele2” savienojuma pabeigšanas tarifa augšējo robežu 2010.-2012.gadā” atkārtoti lēma par minēto komersantu savienojumu pabeigšanas tarifiem.

Regulators, ar Lēmumu Nr.259 un ar Lēmumu Nr.47 un Lēmumu Nr.49 noteica būtisku ietekmi starpsavienojumu pakalpojumu tirgū iepriekš minētajiem komersantiem. 2010.gada 24.februārī lēnumā Nr.70 “Par sabiedrības ar ierobežotu atbildību „BITE Latvija” savienojuma pabeigšanas tarifa augšējo robežu 2010.-2012.gadā” lēma par SIA „BITE Latvija” savienojumu pabeigšanas tarifu.

Ar 2012.gada 19.septembra lēmumu Regulators apstiprināja „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija” savienojuma pabeigšanas tarifa augšējo robežu no 2013.gada 1.aprīļa – lēmums Nr.222 „Par savienojuma pabeigšanas individuālos mobilajos tīklos tarifa augšējo robežu” (turpmāk – Lēmums Nr.222). Tāpat 2012.gada 19.septembrī tika apstiprināts lēmums Nr.223 „Par starpsavienojumu tarifu regulēšanas un piekļuves saistību piemērošanu”, ar kuru tika noteikta arī AS

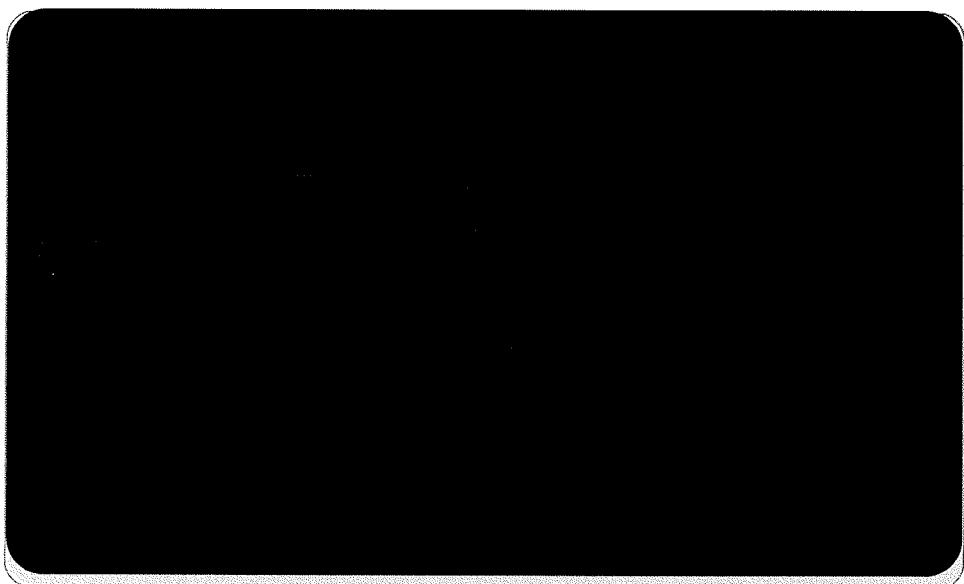
„Telekom Baltija” savienojuma pabeigšanas tarifa augšējā robeža no 2013.gada 1.aprīļa.

Ar 2012.gada 19.septembra lēmumu Nr.224 „Par būtisku ietekmi balss savienojumu pabeigšanas individuālos mobilajos tīklos tirgū” vēl 12 komersanti tika noteikti par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7 un arī tiem tika noteikta savienojuma pabeigšanas tarifa augšējā robeža no 2013.gada 1.aprīļa līdzvērtīgā apmērā kā citiem komersantiem.

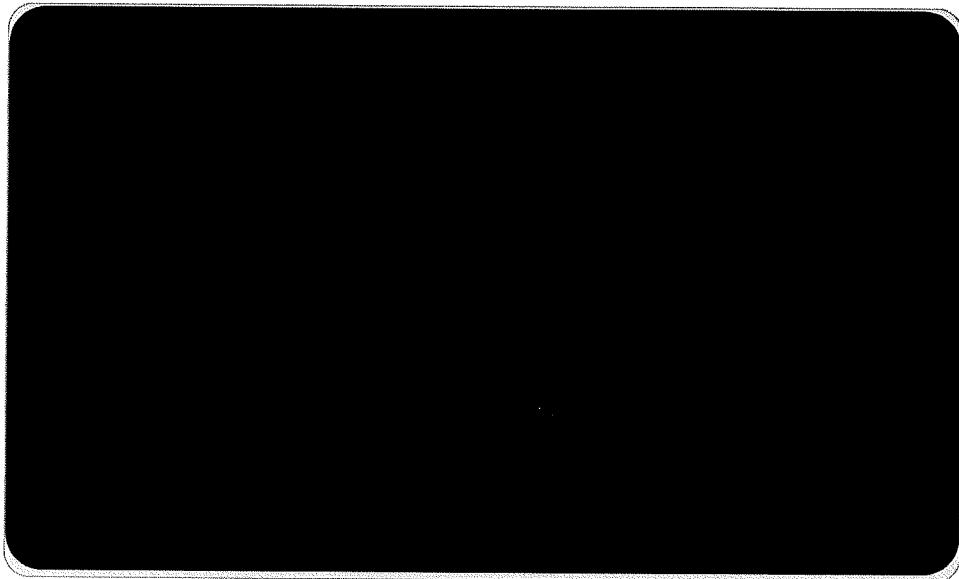
Jaunākais Regulatora lēmums par savienojuma pabeigšanas tarifa augšējo robežu tika pieņemts 2014.gada 19.martā – lēmums Nr.39 „Par savienojuma pabeigšanas individuālos mobilajos tīklos tarifa augšējo robežu”, ar kuru tika noteikta jauna savienojuma pabeigšanas tarifa augšējā robeža no 2014.gada 1.jūlija.

Kopš Tirgū Nr.7 ienāca SIA „BITE Latvija” un kopš stājās spēkā lēmumi par savienojumu pabeigšanas tarifu regulēšanu, SIA „Tele2”, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA un AS „Telekom Baltija” tirgus daļas svārstījās ar tendenci samazināties, bet SIA „BITE Latvija” tirgus daļa pakāpeniski pieauga (skat. 2.un 3.attēlu).

Attēls 2. Tirgus daļas pēc ieņēmumiem Tirgū Nr.7

Attēls 3. Tirgus dajas pēc noslodzes Tirgū Nr.7

Nemot vērā, ka katra komersanta individuālais mobilais tīkls ir atsevišķs tirgus, kurā katram ir 100% tirgus daļa un būtiska ietekme, Regulators secina, ka savienojuma pabeigšanas tarifa augšējās robežas saistība ir vienīgā saistība, kas var efektīvi samazināt savienojuma pabeigšanas tarifu un veicināt mazumtirdzniecības pakalpojumu attīstību.

9.3.2. „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija” piemērotās saistības

Nemot vērā Tirgus Nr.7 analīzes rezultātus, Regulators neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atcelt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija” ar Lēmumu Nr.257, Lēmumu Nr.258, Lēmumu Nr.49 un Lēmumu Nr.222 noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus:

1. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

Piekļuves tirgus trūkums ir būtisks šķērslis ienākšanai ieteikumā minētajā Tirgū Nr.7. Piekļuves pienākuma noteikšanas mērķis komersantam ar BIT ir šī šķēršļa likvidācija.

2. Caurredzamības saistības

Caurredzamības saistība nodrošina skaidrus pasākumu plānošanas apstākļus komersantiem, kas pieprasī starpsavienojumu pakalpojumus no „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija”. Zinot iespējamās izmaksas, komersanti var plānot starpsavienojuma ekspluatācijas uzsākšanu un arī ienākšanu tirgū, vai balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiem plānot to turpmāko attīstību.

3. Vienlīdzīgas attieksmes pienākums

Ievērojot vienlīdzīgas attieksmes pienākumu, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija” nodrošina, ka tā BIT, netiek izmantota, lai:

- īstenotu nevienlīdzīgu attieksmi pret citiem komersantiem;
- kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū.

4. Tarifu regulēšanas saistības

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponenti ikviens komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar būtisku ietekmi situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus citu komersantu ienākšanai starpsavienojumu tirgos. Papildus komersants ar BIT varētu izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un, piemēram, galalietotāja balss telefonijas cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū.

Tarifu regulēšana var nodrošināt, ka „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija”, pirmkārt, nevar izmantot nepietiekamo cenu starpību un, otrkārt, garantēt „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija” izmaksu un peļņas uzraudzību.

5. Pienākums veikt atsevišķu uzskaiti

Pienākums veikt atsevišķu uzskaiti ierobežo, komersanta ar BIT iespējas neievērot vienlīdzīgas attieksmes saistības. Tam papildus, atdalīta finanšu uzskaites saistība dod Regulatoram iespējas kontrolēt tarifu regulēšanas noteikumu ievērošanu. Piemēram, Regulators var izvērtēt, vai komersants ar BIT izmanto šķērssubsidēšanu starp regulētiem un neregulētiem pakalpojumiem.

9.3.3. AS „Telekom Baltija” piemērotās saistības

Nemot vērā Tirgus Nr.7 analīzes rezultātus, Regulators neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atceļt AS „Telekom Baltija” ar Lēmumu Nr.259 un Lēmumu Nr.223 noteiktās saistības, pienākumus:

1) Caurredzamības saistības

Regulators AS „Telekom Baltija” ar Lēmumu Nr.259 noteica pienākumu publiskot un iesniegt Regulatoram starpsavienojumu tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā.

AS „Telekom Baltija” jāpublicē un jāiesniedz Regulatoram informācija par šādiem starpsavienojumu pakalpojumu tarifiem:

- balss savienojuma ierīkošana to pabeigšanai komersanta tīklā;
- par balss savienojuma minūtes pabeigšanu.

Saistības ierobežo AS „Telekom Baltija” iespējas jaunprātīgi izmantot BIT un samazina ekonomiskās barjeras ienākšanai Tirgū Nr.7.

2) Vienlīdzīgas attieksmes saistības

Ievērojot vienlīdzīgas attieksmes saistību, „AS „Telekom Baltija” nodrošina, ka tā BIT, netiek izmantota, lai:

- īstenotu nevienlīdzīgu attieksmi pret citiem komersantiem salīdzinājumā ar saistītajiem komersantiem vai AS „Telekom Baltija”;
- kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū.

3) Tarifu regulēšanas saistības

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponents ikvienam komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar BIT situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus ienākšanai starpsavienojumu tirgos. Papildus komersants ar BIT var izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un piemēram galalietotāja balss telefonijas cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū. Nemot vērā citu komersantu faktiskos pabeigšanas tarifus ir redzams, ka ir komersanti, kuri reāli izmanto minēto cenu starpību.

Tarifu regulēšana nodrošinās, ka AS „Telekom Baltija” nevarēs izmantot nepietiekamo cenu starpību.

4) Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

Piekļuves tirgus trūkums ir būtisks šķērslis ienākšanai Ieteikumā minētajā Tirgū Nr.7. Piekļuves pienākuma noteikšanas mērķis komersantam ar BIT ir šī šķēršļa likvidācija.

9.3.4. Citiem komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū piemērotās saistības

Pārējiem 12 komersantiem, kuriem tika noteikta būtiska ietekme Tirgū Nr.7 ar Lēmumu Nr.224, tika noteiktas caurredzamības saistības, tarifu regulēšanas saistības, un pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam. Regulators neuzskata, ka 4 no šiem komersantiem, kuri vēl joprojām uzskatāmi par komersantiem ar BIT, ir nepieciešams grozīt vai atcelt ar Lēmumu Nr.224 noteiktās saistības un pienākumus.

Tabula 10. Citi komersanti, kuriem saglabājama būtiska ietekme Tirgū Nr.7.

Uzņēmējdarbības forma	Komersants	vienotais reģistrācijas Nr.
SIA	Telegropa Baltijā	40003284868
SIA	Camel Mobile	40103181903
SIA	Amber Telecom	40103283869
AS	BALTICOM	40003443452

9.3.5. Komersanti, kuri nesen ienāca tirgū

Nemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators uzskata, ka ir nepieciešams noteikt saistības un pienākumus šādiem komersantiem:

SIA „ECO Networks”, vienotais reģistrācijas numurs 40003356193.

Nemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators uzskata, ka iepriekš minētajam Jaunajam komersantam ir nepieciešams noteikt šādas saistības un pienākumus:

1. Caurredzamības saistības

Regulators nosaka pienākumu publiskot un iesniegt Regulatoram starpsavienojumu tarifus vismaz desmit dienas pirms to stāšanās spēkā. Komersantiem jāpublicē un jāiesniedz Regulatoram informācija par šādiem starpsavienojumu pakalpojumu tarifiem:

1. savienojuma ierīkošana to pabeigšanai komersanta tīklā;
2. par savienojuma minūtes pabeigšanu.

Saistība ierobežo komersanta ar BIT iespējas izmantot BIT un samazina ekonomiskās barjeras ienākšanai tirgū.

Komersantiem, kuri plāno ienākt tirgū šī saistība nodrošinās skaidru priekšstatu par plānotajām izmaksām.

Pienākums izstrādāt un publicēt starpsavienojuma pamatpiedāvājumus iepriekš minētajiem komersantiem ir nesamērīgs. Pamatpiedāvājumu izstrāde un publiskošana uzskatāma par pārlieku lielu slogu un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.

2. Tarifu regulēšanas saistības

Starpsavienojumu tarifs ir būtisks izmaksu komponenti ikvienam komersantam - gan fiksētās izmaksas (tīklu starpsavienojuma līnijas izmaksas), gan mainīgās izmaksas (starpsavienojumu pakalpojumu tarifi). Piemērojot citiem komersantiem augstus tarifus komersants ar BIT situācijā, kad tarifi nebūtu regulēti, varētu radīt šķēršļus citu komersantu ienākšanai starpsavienojumu tirgos. Papildus komersants ar BIT varētu izmantot nepietiekamo cenu starpību (starpsavienojumu izmaksas vairumtirdzniecības pusē un piemēram galalietotāja balss telefonijas cenas mazumtirdzniecības pusē), lai ierobežotu konkurenci un kavētu komersantiem ienākšanu vai attīstību tirgū. Nemot vērā citu komersantu faktiskos pabeigšanas tarifus ir redzams, ka ir arī jaunienācēji, kuri reāli izmanto minēto cenu starpību.

Līdz ar to ir nepieciešams noteikt Jaunajam komersantam savienojuma pabeigšanas savā tīklā tarifu bez pievienotās vērtības nodokļa augšējo robežu līdzvērtīgā līmenī kā „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „Tele2” un SIA „BITE Latvija”.

Tarifu regulēšana nodrošinās, ka citi komersanti ar BIT nevar izmantot nepietiekamo cenu starpību.

3. Pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam

Regulatora *ex post (pēc fakta)* iejaukšanās Tirgū Nr.7 (saskaņā ar ESL 36.pantu) var nebūt pietiekami savlaicīga, lai novērstu piekļuves liegšanu, kas negatīvi ietekmē galalietotājus. Regulators, nemot vērā Tirgus Nr.7 analīzes rezultātus secina, ka pienākumi un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam ir piemērojamas arī Komersantiem, kuri nesen uzsākuši sniegt Tirgus Nr.7 pakalpojumus.

Nosakot arī Jaunajam komersantam piekļuves saistības Regulators nosaka Jaunajam komersantam saistību nodrošināt citiem komersantiem starpsavienojumu un piekļuvi elektronisko sakaru tīklam vai ar to saistītiem elementiem tā, lai citiem komersantiem būtu iespēja saņemt savienojumu pabeigšanas Jaunā komersanta mobilajā elektronisko sakaru tīklā pakalpojumus un vismaz šādus pakalpojumus:

- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas ierīkošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- elektronisko sakaru tīklu starpsavienojuma līnijas abonēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- kopēja izvietošana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- ieejas atvēršana vai slēgšana uz numuru vai numuru diapazonu savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;

- signalizācija savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehnisko iespēju novērtēšana savienojumu pabeigšanas nodrošināšanai;
- tehniskā ierīkošana, lai nodrošinātu savienojumu pabeigšanu Komersanta individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā;
- savienojuma ierīkošana balss savienojumu pabeigšanai Komersantu individuālajā publiskajā mobilajā telefonu tīklā.

4. Citas saistības

Regulators uzskata, ka piemērot citas saistības iepriekš minētajiem komersantiem nav nepieciešams, jo:

- nemot vērā komersantu īpatsvaru, tas būtu pārlieku liels slogs un varētu veidot jaunus šķēršļus ienākšanai tirgū.
- nav nepieciešams uzlikt vienlīdzīgas attieksmes pienākumu:
Vienlīdzīgas attieksmes saistības varētu pat ierobežot iepriekš minētajiem komersantiem ar BIT konkurences spējas. Vienlīdzīgas attieksmes pienākums kavē to, ka minētie komersanti ar BIT attīsta un izmanto savstarpēji jaunus tarifu modeļus, piemēram „savienojumu pabeigšana bez maksas” (angļu val. - *bill and keep*). Maziem komersantiem ir lielākas tīkla izmaksas par vienu maršrutēto minūti, jo maziem komersantiem pietrūkst mēroga un apjoma ekonomikas. Izmantojot „savienojumu pabeigšana bez maksas” modeli, komersanti ar apmēram līdzīgu noslodžu apjomu var vienoties attiekties no savienojumu pabeigšanas maksas aprēķināšanas, lai ietaupītu uzskaites izmaksas. No vienlīdzīgas attieksmes pienākuma var rasties šāda situācija: komersants A vienojas ar komersantu C par „savienojumu pabeigšanu bez maksas”, jo abiem ir līdzīgas noslodzes. Pēc tam komersants B, uz kura tīklu komersants A maršrutē lielāku noslodzes apjomu nekā komersants B uz komersanta A tīklu, pieprasā, pamatojoties uz vienlīdzīgas attieksmes principu, no komersanta B „savienojumu pabeigšanu bez maksas”. Gadījumā, ja komersants A ir spiests tam piekrist, tas nonāk situācijā, kur tas cietīs zaudējumus un varbūt pat konkurētspēju.

9.3.6. Komersanti, kuriem noteiktās saistības nepieciešams atcelt

Nemot vērā tirgus analīzes rezultātus, Regulators uzskata, ka nepieciešams atcelt astoņiem komersantiem ar Regulatora lēmumu noteiktās saistības.

- SIA „Master Telecom”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003684039;
- SIA „ECO Solutions”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003854799;
- SIA „CSC TELECOM”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003611196;
- SIA „INTERNETA PASAULE”, vienotais reģistrācijas Nr.: 50003491261;
- SIA „Rigatta”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003784190;
- SIA „SOTUS”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003404597;
- SIA „Tivi”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40103241776;
- SIA „Radio Telecommunication Network”, vienotais reģistrācijas Nr.: 40003172251.

Regulators novēros, vai kādu saistību piemērošana vai nepiemērošana neveido problēmas konkrētajā tirgū vai netiek ierobežota konkurences attīstība. Nemot vērā tirgus attīstību, Regulatoram ir tiesības piemērot jaunas, atcelt vai grozīt esošās saistības un pienākumus komersantiem ar BIT.

10. EK piezīmes

Pamatojoties uz Pamatdirektīvas 7.panta 3.punktā paredzētajiem paziņojumiem, EK ir izteikusi Regulatoram piezīmes attiecībā uz tirgu Nr.7.

10.1. Pirmajā tirgus analīzes kārtā izteiktās piezīmes

EK 2006.gada 25.augusta vēstulē Nr. SG-Greffe (2006) D/204781 izteica šādas piezīmes:

- **Tirdzniecības analīze attiecībā uz SIA „BITE Latvija” sniegtajiem mobilo savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem.** EK atzīmē, ka Regulators nav veicis attiecīgā tirgus analīzi attiecībā uz SIA „BITE Latvija” sniegtajiem savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem. Tādēļ EK aicina Regulatoru iespējami drīz veikt tirgus analīzi attiecībā uz šo konkrēto uzņēmumu.
- **Efektīva izmaksu uzskaites metodika.** Attiecībā uz tarifu tuvināšanu izmaksām un dalītās uzskaites principa īstenošanu EK atzīmē, ka Regulatora 2005. gada 30. novembra lēmums nav sevišķi detalizēts. Lai nodrošinātu efektīvu cenu regulēšanu, EK aicina Regulatoru iespējami drīz izstrādāt paša izmaksu modeli. Šajā sakarā EK uzsver, ka savienojuma pabeigšanas tarifiem būtu jābūt simetrikiem un ka asimetrija, kas dažos gadījumos ir pieļaujama, ir pienācīgi jāpamato. Tādēļ, lai Latvijā nodrošinātu minētā principa turpmāku ievērošanu, izmaksu modelī (piemēram, izmantojot *FL-LRIC* metodiku) jāņem vērā efektīva operatora izmaksas.

EK 2007.gada 26.janvāra vēstulē Nr. SG-Greffe (2007) D/200352 izteica šādas piezīmes:

- **Atšķirīgi mobilo savienojumu pabeigšanas tarifi:** EK atgādina Regulatoram, ka savienojumu pabeigšanas tarifiem būtu jābūt simetrikiem un ka asimetrija ir pienācīgi jāpamato. Regulators ir atzinis, ka dažos izņēmuma gadījumos asimetrija var būt pamatota objektīvu izmaksu atšķirību dēļ, ko attiecīgie operatori nevar ietekmēt. Tāds pamatojums varētu būt objektīvas tīkla darbības izmaksu atšķirības vai ievērojamas atšķirības attiecībā uz laiku, kad operatori ienākuši tirgū. EK atzīmē, ka SIA „BITE Latvija” patiesi uzsācis darbību tirgū tikai nesen, kas varētu attaisnot savienojumu pabeigšanas tarifu pagaidu asimetriju. Tomēr EK aicina Regulatoru nodrošināt, lai attiecībā uz visu operatoru savienojumu pabeigšanas tarifiem tiktu ņemta vērā prasība ar laiku panākt efektivitāti. Ņemot vērā to, cik svarīga ir efektivitāte un konsekvence, regulejot mobilo savienojumu pabeigšanas tarifus, EK rosina Regulatoram turpmāk cieši sadarboties ar Eiropas regulatoru grupu, lai panāktu šī jautājuma saskārīgu risinājumu visā ES.

10.2. Otrajā tirgus analīzes kārtā izteiktās piezīmes

EK 2010.gada 4.februāra vēstulē Nr. SG-Greffe (2010) D/1343 izteica šādas piezīmes attiecībā uz Tirgus Nr.7 analīzi:

- **Asimetriski reglamentējošie līdzekļi.** Regulators neplāno AS "Telekom Baltija" uzlikt saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam un tarifu regulēšanu. EK atgādina, ka saistībām, kas piemērotas saskaņā ar Piekļuves Direktīvu 2002/19/EC (turpmāk – Piekļuves direktīva), jāpamatojas uz konstatētās problēmas iezīmēm, jābūt proporcionālām un pamatojotām. Apstākļos, ja ir iespējams, ka konstatētās tirgus nepilnības būs vienādas visos tirgos, un ja ir plānots piemērot dažādus reglamentējošos līdzekļus dažādiem operatoriem, kas darbojas līdzīgi definētos tirgos, šādai atšķirīgai attieksmei jābūt pienācīgi pamatotai.

EK ņem vērā gan to, ka AS "Telekom Baltija" ir krietni mazāks uzņēmums, gan Regulatora atzinumu, ka izmaksu aprēķināšanas saistību noteikšana šim mazākajam operatoram radītu lieku administratīvo slogu, kālab to var uzskatīt par nesamērīgu. Tomēr EK uzsver, ka AS "Telekom Baltija", gluži tāpat kā citi mobilā elektronisko sakaru tīkla operatori, savā tīklā ir monopolists attiecībā uz savienojumu pabeigšanu, tāpēc tam parasti ir iespējas un motivācija noteikt savienojumu pabeigšanas tarifus, kas ir augstāki par izmaksām. Šajā sakarā Regulators apgalvo, ka tas, ka AS "Telekom Baltija" ir uzliktas vienlīdzīgas attieksmes pienākums un ka AS "Telekom Baltija" ir motivācija noslēgt starpsavienojuma līgumus ar citiem operatoriem, ir pietiekami, lai nodrošinātu, ka arī AS "Telekom Baltija" ievēro pakāpeniskas tarifu samazināšanas plānu, kas noteikts citiem operatoriem. Regulators atzīmē, ka tas cieši uzraudzīs norises tirgū un iejaucksies, ja tas būs nepieciešams.

Lai gan EK atzīst, ka operatoriem parasti ir ekonomiska motivācija noslēgt starpsavienojuma līgumus, tā uzskata, ka ar komerciāliem nolīgumiem nav iespējams novērst visas iespējamās tirgus nepilnības, kas konstatētas savienojumu pabeigšanas tirgos. Zināmos apstākļos operatori pat var uz laiku liegt savienojumu pabeigšanu, lai panāktu augstākus savienojumu pabeigšanas tarifus, īpaši tad, ja tiem nav uzlikts tarifu regulēšanas pienākums (kā AS "Telekom Baltija" gadījumā), vai lai bloķētu tirgu attiecībā uz specifiskiem starpsavienojuma veidiem.

Kā minēts 7.apsvērumā Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem, vispiemērotākais veids, kā vidējā termiņā risināt konkurences problēmas šajā tirgū, ir orientēšanās uz izmaksām. Savienojumu pabeigšanas tarifu noteikšanu, vadoties pēc izmaksām, var nodrošināt arī ar citiem paņēmieniem, ja rezultātā tiek noteikti tādi savienojumu pabeigšanas tarifi, kas sekmē efektivitāti, konkurenci un nāk par labu patēriņtam. Tāpēc EK aicina Regulatoru apsvērt, vai arī AS "Telekom Baltija" nepiemērot saistības par efektīvu piekļuvi un tarifu regulēšanu.

- **Ierosinātā izmaksu aprēķināšanas metodika savienojumu pabeigšanas individuālā mobilā tīklā tarifiem.** EK atgādina Regulatoram, ka savienojumu pabeigšanas tarifi jānosaka, vadoties pēc izmaksām, kādas rastos efektīvam operatoram, kas sniedz konkrēto pakalpojumu. Savienojumu pabeigšanas tarifi, kas ir lielāki par izmaksām, var radīt konkurences izkroplojumus to operatoru starpā, kam ir asimetriskas datu plūsmas. Lai noteiktu izmaksas, kādas rodas efektīvam operatoram, EK savienojumu pabeigšanas tarifu noteikšanā ieteikusi izmantot augšupejošu progresīvu ilgtermiņa pieauguma izmaksu modeli (FL-LRIC). Tomēr prasība šādu modeli izstrādāt līdz 2012. gadam dažiem regulatoriem, kam ir mazāk resursu, var izrādīties grūts uzdevums. Tāpēc ir iespējams pagaidu tarifu noteikšanā izmantot citas metodikas, ja vien rezultāts ir saskanīgs ar ieteikumu par savienojuma pabeigšanas tarifiem.

Regulators ir nodomājis trīs lielāko mobilā tīkla operatoru mobilo savienojumu pabeigšanas tarifu regulēšanā izmantot salīdzinošās novērtēšanas metodi. Konkrētāk, Regulators ir nodomājis nodrošināt, ka mobilo savienojumu pabeigšanas tarifi Latvijā nepārsniedz vidējos tarifus, ko noteikuši citi regulatori, kuri izmanto izmaksu metodiku, kas ieteikta Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem. Tomēr, nosakot pagaidu tarifus tās ierosinātajā pakāpeniskas tarifu samazināšanas plānā, Regulators atsaucas uz konkrētiem tarifiem, kas minēti Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem un tam pievienotajos dokumentos (piemēram, uz tarifu diapazonu 2,5–5,5 c par minūti). Šajā sakarā jāatzīmē, ka šādus hipotētiskus skaitļus (jo īpaši 5,5 c vērtību, kura raksturo situāciju, kad Ieteikums par savienojuma pabeigšanas tarifiem nav izpildīts) nevar ķemt par pamatu, nosakot savienojumu pabeigšanas individuālā mobilā tīklā tarifus noteikta tirgus regulēšanas kontekstā. Patiesām, EK ir vairākkārt apgalvojusi, ka, izmantojot salīdzinošo novērtēšanu, ir jābūt atsaucei uz savienojumu pabeigšanas tarifiem, kas balstīti uz izmaksām un kuros ķemti vērā efektivitātes apsvērumi, lai veicinātu efektivitāti, konkurenci un izdevīgumu patēriņtājiem.

Tāpēc EK aicina Regulatoru nodrošināt, ka salīdzinošās novērtēšanas gadījumā par atsauci tiek izmantotas tikai tās valstis, kurās izmanto tādu metodiku, kas nodrošina pienācīgu un pamatotu bāzi aprēķiniem par efektīvām izmaksām. Regulators uzskata, ka tas pavērtu iespēju tam, ka mobilā savienojumu pabeigšanas tarifi Latvijā straujāk tuvinās efektīvam līmenim. Tas savukārt ļautu izvairīties no pēkšņa krituma vai nepienācīgi straujas tarifu samazināšanas pārejas perioda beigās, kas paredzēts Ieteikumā par savienojuma pabeigšanas tarifiem, kurā noteikts, ka līdz 2012. gada 31. decembrim visu operatoru savienojumu pabeigšanas individuālā mobilā tīklā tarifiem jābūt efektīvu izmaksu līmenī.

Visbeidzot, ķemot vērā, cik liela nozīme ir savienojumu pabeigšanas individuālā mobilā tīklā tarifu efektīvam un saskanīgam regulējumam visā ES, un ķemot vērā Ieteikumu par savienojuma pabeigšanas tarifiem, EK aicina Regulatoru pārskatīt tā izmaksu aprēķināšanas metodi un saskaņot to ar ieteiktajiem izmaksu aprēķināšanas principiem nākamajā tirgus analīzes kārtā par mobilā savienojumu pabeigšanas tirgiem Latvijā. Šajā sakarā EK atzinīgi vērtē Regulatora nodomu 2013.gadā ieviest augšupejošo pieauguma izmaksu modeli.

10.3. Trešajā tirgus analīzes kārtā izteiktā piezīme

Ar vēstuli Nr. SG-Greffe (2012) D/4568 EK izteica šādu piezīmi attiecībā uz Tirgus Nr. 7 analīzi:

- Komentārs par to, cik piemērota ir tarifu regulēšana, lai nodrošinātu, ka klienti gūst vislielāko labumu, proti, efektīvus, uz izmaksām balstītus savienojumu pabeigšanas tarifus**

EK piekrīt Regulatoram, ka, pamatojoties uz Regulatora konstatēto konkurences problēmu, proti, risku, ka tiks noteikti pārmērīgi augsti tarifi par savienojumu pabeigšanu, tarifu regulēšana ir piemērots regulēšanas līdzeklis. EK atzinīgi vērtē Regulatora apņēmību nākotnē noteikt regulētus savienojumu pabeigšanas individuālā mobilā tīklā tarifus, balstoties uz augšupejošo progresīvo ilgtermiņa pieauguma izmaksu modeli (turpmāk - *BU-LRIC*) izmaksu modeli.

Tomēr EK brīdina, ka gadījumā, ja Regulators nolems no 2013.gada 1.janvāra piemērot pakāpenisku tarifu samazināšanu (angļu val. - *glide path*) no augstākiem sākotnējiem tarifiem līdz mērķa savienojuma pabeigšanas tarifam, balstoties uz *BU-LRIC* modeli, pilnībā uz izmaksām orientētu savienojuma pabeigšanas tarifu ieviešana notiku vēlāk par termiņu, kas noteikts Ieteikumā par savienojumu pabeigšanas tarifiem. EK jau ir norādījusi, ka, lai gan valsts regulatīvajām iestādēm ir zināma rīcības brīvība, ieviešot uz izmaksām pilnībā orientētus tarifus, jebkādai alternatīvai pieejai ir jābūt pienācīgi pamatotai, lai pierādītu, ka tā pilnībā atbilst tiesiskā regulējuma politikas mērķiem un regulatīvajiem principiem. Konkrētāk, šādā alternatīvā pieejā ir jāņem vērā regulējamo specifisko tirgu īpatnības un tai jābūt piemērotai, nēmot vērā Pamatdirektīvas 8. pantā izklāstītos politikas mērķus un regulatīvos principus. Ja nākamajā paziņojumā netiks sniegti pietiekams pamatojums, pakāpeniska tarifu samazināšana (angļu val. - *glide-path*), kas sāksies tikai 2013. gada 1. janvārī un var aizkavēt uz izmaksām pilnībā orientētu savienojumu pabeigšanas tarifu ieviešanu, neatbilstu ne Piekļuves direktīvas 8. panta 4. punktam un 13. Panta 2. punktam, ne Pamatdirektīvas 8. pantā izklāstītajiem mērķiem. Tādā gadījumā EK būs jāapsver, vai paust nopietnas šaubas Regulatoram un *BEREC* par iecerētā pasākuma atbilstību ES tiesību aktiem.

Ņemot vērā iepriekš minēto, EK aicina Regulatoru no 2013. gada 1. janvāra noteikt tādus savienojuma pabeigšanas tarifus, kas atbilst Ieteikumam par savienojumu pabeigšanas tarifiem.

Pašlaik ierosinātais savienojuma pabeigšanas tarifa līmenis (LVL 0,026 jeb aptuveni 3,7 eurocenti par minūti), ļoti iespējams, krietiņi pārsniedz uz *BU-LRIC* modeli balstītos tarifus un nenodrošina, ka uz izmaksām pilnībā orientētus savienojuma pabeigšanas tarifus būs iespējams ieviest plānotajā termiņā līdz 2013. gada 1. janvārim. Tāpēc EK aicina Regulatoru bez kavēšanās pazemināt savienojuma pabeigšanas tarifus un, piemēram, noteikt pakāpenisku tarifu samazināšanu (*glide-path*), kas beidzas 2012. gada 31. decembrī, vajadzības gadījumā paredzot arī pagaidu pasākumus (skatīt Pielikumu Nr.1).

10.4. Atkārtotajā tirgus analīzes trešajā kārtā izteiktās piezīmes

Ar 2012.gada 13.augusta vēstuli Nr.C-(2012) 5857 EK izteica šādas piezīmes attiecībā uz Tirgus Nr.7 analīzi:

Nepieciešama atbilstoša salīdzinošās novērtēšanas metodika

Attiecībā uz pašreizējo Regulatora priekšlikumu regulēt savienojuma pabeigšanas individuālā mobilā tīklā tarifu EK vēlas norādīt, ka arī citas dalībvalstis, piemēram, Dānija, Itālija, Portugāle un Spānija¹, ir ieviesušas tīru *BU-LRIC* izmaksu modeli un tāpēc arī šo valstu savienojuma pabeigšanas tarifi būtu jāņem vērā, izdarot salīdzinošo novērtējumu. Otrkārt, EK atkārtoti norāda, ka tarifiem, ko izmanto salīdzinošās novērtēšanas nolūkos, jābūt izmaksu ziņā efektīviem izvēlēto dalībvalstu mērķa tarifiem pakāpeniskas samazināšanas plāna (angļu val. - *glide path*) pašās beigās un

¹ skatīt lietas DK/2012/1342, IT/2011/1219, PT/2012/1312 un ES/2012/1314

nevis starpposma tarifiem². Šādu pieeju atbalsta arī BEREC³. Pretēji iepriekšminētajam Regulators, veicot salīdzinošo novērtējumu ar Ungārijas savienojuma pabeigšanas tarifu, ir nēmis vērā tarifu 2,32 c/min, kas ir nevis izmaksu ziņā efektīvs tarifs, kas izriet no izmaksu modeļa, ko izstrādājis Ungārijas nacionālais regulators, bet gan starpposma tarifs ceļā uz efektīvu savienojuma pabeigšanas tarifu. Kā EK norādīja attiecībā uz lietu HU/2011/1225, Ungārijā vēl nav ieviesti savienojuma pabeigšanas tarifi, kas būtu noteikti izmaksu ziņā efektīvā līmenī, un to ieviešana ir paredzēta tikai 2014.gada janvārī, jo tā ir atkarīga no jaunās tirgus analīzes rezultātiem.

Šajā saistībā EK vēlas norādīt, ka ir citi uzticami un publiski pieejami avoti, piemēram nacionālo regulatoru lēmumi, kā arī EK lēmumi par paziņojumiem, kas izdarīti saskaņā Pamatdirektīvas 7.pantu.

Kopumā, ja savienojuma pabeigšanas tarifu nosaka, pamatojoties uz salīdzinošo novērtēšanu, nacionālajam regulatoram ir jānodrošina, ka mērķa tarifs nav augstāks par vidējo efektīvo mērķa tarifu tajās dalībvalstīs, kas ieviesušas ieteikto BU-LRIC modeli saskaņā ar Ieteikuma par savienojumu pabeigšanas tarifiem 12 ieteikumu. Tāpēc nacionālajam regulatoram jāizvēlas dalībvalstis, kas ne tikai izstrādājušas tīru BU-LRIC modeli, bet arī pieņemušas lēmumu, kas paredz, ka izmaksu ziņā efektīvs mērķa tarifs stāsies spēkā 2013.gada 1.janvārī, vai, izņēmuma kārtā, atliek tā ieviešanu uz neilgu laiku pēc minētā termiņa, un izmaksu ziņā efektīva savienojuma pabeigšanas tarifa vidējā tarifa aprēķināšanai jāizmanto mērķa tarifi, kas izriet no tīra BU-LRIC modeļa, ko piemēro iepriekš minētās dalībvalstis (nevis tarifi, kas paredzēti pakāpeniskas samazināšanas periodam⁴).

Informācija, kas nepieciešama šādas analīzes veikšanai, papildus BEREC ziņojumiem jāiegūst no nacionālo regulatoru galīgajiem lēmumiem attiecīgajā dalībvalstī. Turklat EK lēmumi saskaņā ar 7.pantu par Tirgus Nr.7 paziņojumiem, kuros ļoti bieži ietverts saraksts ar dalībvalstīm, kas ieviesušas tīru BU-LRIC metodiku, kā arī to izmaksu ziņā efektīvie tarifi⁵ (piemēram, pievienotā tabula), iespējams, sniedz aktuālākus dalībvalstu un to tarifu sarakstus nekā BEREC ziņojumi, ko publicē ik pēc sešiem mēnešiem. Tomēr EK norāda, ka nacionālajiem regulatoriem tik un tā ir vajadzīgs pārbaudīt galīgi pieņemtos pasākumus, lai noteiktu, vai tie patiešām atbilst paziņotajiem lēmumu projektiem.

Tabula ar dalībvalstīm, kas saskaņā ar Pamatdirektīvas 7. pantu paziņojušas EK par BU-LRIC metodiku savienojumu pabeigšanas tarifa aprēķināšanai (no 2013. gada 31. jūlija)

Valsts	Mērķa tarifs (€ct/min)	Termiņš
BE	1.08	01/01/2013
FR	0.8	01/01/2013

² Kā EK norādīja lēnumā attiecībā uz lietu HU/2011/1225, Ungārijā vēl nav ieviesti MSPT, kas būtu noteikti izmaksu ziņā efektīvā līmenī un to ieviešana ir paredzēta tikai 2014. gada janvārī, jo tā ir atkarīga no jaunās tirgus analīzes rezultātiem. Tāpēc tarifs 2,32 c/min nav izmaksu ziņā efektīvs tarifs, kas izriet no izmaksu modeļa, ko izstrādājis Ungārijas nacionālais regulators.

³ Skatīt BEREC atzinumu par izmeklēšanas II posmu lietās NL/2012/1284 un NL/2012/1285 par tirgu savienojuma pabeigšanai fiksētajos un mobilajos tīklos Nīderlandē.

⁴ Skatīt BEREC atzinumu par izmeklēšanas II posmu lietās NL/2012/1284 un NL/2012/1285 par tirgu savienojuma pabeigšanai fiksētajos un mobilajos tīklos Nīderlandē.

⁵ Skatīt, piemēram, lietas BG/2012/1318 un MT/2012/1330.

PT	1.27	01/01/2013
IT	0.98	01/07/2013
ES	1.09	01/07/2013
DK	1.07	01/01/2013
UK	0.86*	01/04/2013

* OFCOM pielāgotais tarifs pēc Pārsūdzību tribunāla konkurences jautājumos sprieduma, saskaņā ar kuru savienojuma pabeigšanas tarifa pakāpeniskas samazināšanas mērķis ir 0,67ppm (2008./2009. gada cenās) 2013. gada 1. aprīlī. Tas aptuveni atbilst 0,859 c/min, izmantojot 2012. gada 24. jūlijā valūtas maiņas kursu (1 GBP = 1,28240 EUR).

Kad nacionālais regulators ir aprēķinājis tīro BU-LRIC tarifu, tai ir jānosaka atbilstoša pakāpeniska samazināšana, kas novērtējot tīra BU-LRIC mērķa tarifa 1. janvārī.

Visbeidzot, EK uzskata, ka Regulators, salīdzinot salīdzinošās novērtēšanas pieejas rezultātus ar lejupejošo modeli, kurā izmantoti pārbaudīti viena Latvijas operatora dati, ir mēreni palielinājis savienojuma pabeigšanas tarifa līmeni. EK vēlas norādīt, ka saskaņā ar Ieteikumu par savienojumu pabeigšanas tarifiem šāda salīdzināšana ir paredzēta tikai, lai pārbaudītu augšupejošā modeļa pieejumu, nevis gadījumos, kad nacionālais regulators nolejot piemērot salīdzinošo novērtēšanu attiecībā pret citā dalībvalstī pastāvošām cenām.

Tāpēc EK mudina Regulatoru:

1. veikt salīdzinošo novērtēšanu ar tīriem BU-LRIC savienojumu pabeigšanas tarifiem, ko pašlaik piemēro ES, un atteikties no pielāgojuma, kas izriet no pārbaudītā lejupejošā „Latvijas Mobilā Telefona” SIA modeļa,
2. pārbaudīt, vai salīdzinošajai novērtēšanai ierosinātie tarifi patiešām atbilst tīriem BU-LRIC tarifiem, ko galīgā lēmumā pieņemis nacionālais regulators⁶,
3. ja tiek novērotas atkāpes, labot salīdzinošās novērtēšanas tarifus un galīgajā lēmumā pieņemt grozītu salīdzinošās novērtēšanas metodiku, kā aprakstīts iepriekš,
4. grozīt pakāpeniskās samazināšanas plānu, lai savienojuma pabeigšanas tarifa līmenis jau 2013. gada 1. janvārī sasniegta tīra BULRIC tarifa līmeni, kā tas paredzēts Ieteikumā par savienojumu pabeigšanas tarifiem.

EK atgādina, ka Pamatdirektīvas 7. panta 7. punktā noteikts, ka nacionālajam regulatoram ir pienākums "maksimāli ķemt vērā" EK komentārus.

EK atgādina Regulatoram, ka jebkurā gadījumā ierosinātajam regulējumam, ietverot iepriekš minētos nepieciešamos pielāgojumus, ir jābūt pagaidu risinājumam, kas cik vien iespējams ātri jāaizstāj ar tīru BU-LRIC metodiku (vēlākais 2014. gada 1. jūlijā).

Visbeidzot EK atgādina, ka saskaņā ar Pamatdirektīvas 7.a pantu EK var sākt izmeklēšanas II posmu, ja Regulators ierosinās jaunas tarifu saistības, kas atkāpjelas no ES tiesību aktiem un Ieteikuma par savienojumu pabeigšanas tarifiem principiem.

⁶ Skatīt. EK piezīmes lietās IT/2008/0779, SK/2012/1313, BG/2012/1318, CZ/2012/1327, GI/2011/1248 un MT/2012/1330.

Saskaņā ar Pamatdirektīvas 7.panta 7.punkta prasībām attiecīgā valsts pārvaldes iestāde iespējas robežas nēm vērā citu valsts pārvaldes iestāžu, BEREC un EK viedokli, un izņemot 4. un 5(a) punktos minētajos gadījumos, var pieņemt grozīto pasākuma projektu. Ja tas šo pasākumu projektu pieņem, Regulators par to paziņo EK.

Pašreizējos apstākļos, kad tuvojas Ieteikumā par savienojumu pabeigšanas tarifiem noteiktais termiņš simetrisku, uz efektīvām izmaksām balstītu tarifu ieviešanai, pieejamās informācijas apjoms par valsts pārvaldes iestādēm, kuras ieviesušas EK rekomendēto *tīro BU-LRIC* modeli un to savienojuma pabeigšanas mērķa tarifiem, ar katru dienu palielinās. Regulators pieņem, ka vēlākais 2013.gada sākumā būs pieejama pilnīga informācija salīdzinošas novērtēšanas veikšanai par efektīvām savienojuma pabeigšanas pakalpojumu izmaksām.

Regulators, gatavojoj Konsultāciju dokumentu par savienojuma pabeigšanas tarifu augšējo robežu 2013.-2014.gadā, izmantoja tobrīd pieejamo informāciju no BEREC 2012.gada 24.maija Ziņojuma par savienojuma pabeigšanas tarifiem (*TR Benchmark snapshot (as of January 2012) Integrated report on MTR, SMS TR and FTR*) par mērķa tarifiem, kādus ES dalībvalstu NRA plāno piemērot 2013.gada 1.janvārī, kā arī vērteja komersantu sniegto informāciju par pakalpojumu sniegšanas izmaksām, kas aprēķinātas izmantojot lejupejošos izmaksu modeļus. Regulators tarifu augšējo robežu ir noteicis tādā apmērā, kas atbilst prognozējamām savienojuma pabeigšanas pakalpojuma efektīvām izmaksām Latvijā 2013.gada 1.janvārī.

Nacionālajā konsultācijā par tarifu augšējām robežām, komersanti norādīja, ka savienojumu pabeigšanas mobilajā tīklā tarifu samazinājums ir pārāk straujs. Nēmot vērā nacionālās konsultācijas rezultātus, kā arī Regulatorā pieņemto praksi nodrošināt komersantiem vismaz 6 mēnešu periodu regulatora lēmumu ieviešanai, tarifu augšējo robežu plānots piemērot no 2013.gada 1.aprīļa. Līdz ar to savienojuma pabeigšanas tarifu augšējās robežas piemērošana no 2013.gada 1.janvāra nav iespējama, nepārkāpjot komersantu tiesības uz vienlīdzīgu attieksmi no Regulatora puses. Tarifu augšējās robežas izmaiņas radītu nepieciešamību pēc atkārtotas nacionālās konsultācijas šajā jautājumā, kā rezultātā Latvijas mobilo sakaru tirgum būtisks lēmums par simetrisku savienojuma pabeigšanas tarifu piemērošanu visiem mobilo sakaru komersantiem ar būtisku ietekmi tirgū tiktu atlikts vēl vismaz uz 6 mēnešiem.

11. Nacionālā konsultācija

Šī ziņojuma publiskojamā versija tika publicēta Regulatora tīmekļa vietnē paredzot mēnesi priekšlikumu un komentāru sniegšanai. Atbilstošs paziņojums par konsultāciju uzsākšanu 2014.gada 19.jūnijā tika publicēts oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”. SIA „Latvijas Mobilais Telefons” un SIA „Camel Mobile” iesniedza Regulatoram priekšlikumus vai komentārus par šajā ziņojumā analizēto.

SIA „Latvijas Mobilais Telefons” atbalsta būtiskas ietekmes konstatēšanu un vismaz minimālu saistību noteikšanu komersantiem, kuriem nav noteikta būtiska ietekme Tirgū Nr.7, bet kuri atbilst Regulatora izvirzītajiem kritērijiem. SIA „Latvijas Mobilais Telefons” uzskata, ka komersantu saraksts, kuriem nepieciešams piemērot saistības papildināms ar šādiem komersantiem: SIA „Telenet”, SIA „Esteria”, SIA „Premiatel”, SIA „Telefant”, SIA „IZZI”, SIA „Baltcom TV” un SIA „Vājstrāvas tīkli”. Regulators secina, ka SIA „Latvijas Mobilais Telefons” minētie komersanti neatbilst kritērijiem, kuri nepieciešami, lai tos atzītu par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7, jo šo komersantu noslēgtie starpsavienojuma līgumi ir par savienojuma pabeigšanas pakalpojumu sniegšanu fiksētajā tīklā un tie neattiecas uz Tirgus Nr.7 pakalpojumiem. Tāpat SIA „Latvijas Mobilais Telefons” atbalsta būtiskas ietekmes statusa saglabāšanu

SIA „Camel Mobile”. SIA „Latvijas Mobilais Telefons” aicina Regulatoru ziņojumā ietvert saistības skaidrojumu par situāciju, kur atsevišķi komersanti ir noteikuši maksu par starpsavienojuma punkta ierīkošanu un uzturēšanu, kā arī tirgus situācijai neatbilstoši augstu maksu par starpsavienojuma piekļuvi. Regulators uzskata, ka konkurences problēmas, kuras rada starpsavienojumu ierīkošanas un uzturēšanas tarifi vai negodprātīgas starpsavienojuma piekļuves maksas, labāk risināmas vērtējot katru gadījumu atsevišķi nevis piemērojot saistības visiem komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7.

SIA „Camel Mobile” nepiekrīt, ka SIA „Camel Mobile” tiek atzīta par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7. SIA „Camel Mobile” apgalvo, ka Regulators nevar noteikt SIA „Camel Mobile” par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7 jo SIA „Camel Mobile” nav neviena spēkā esoša starpsavienojuma līguma, savienojuma pabeigšanas pakalpojums netiek nodrošināts un netiek saņemti ieņēmumi no starpsavienojuma pakalpojuma sniegšanas Latvijas Republikā. SIA „Camel Mobile” uzskata, ka SIA „Camel Mobile” sniedz „pakalpojumu ar uzlabotām tehniskām iespējām (*enhanced service provider*)” un tādēļ tā nav uzskatāma par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7. Saskaņā ar informāciju, ko SIA „Camel Mobile” Regulatoram ir norādījusi Noteikumu 1.pielikumā noteiktajā veidlapā, SIA „Camel Mobile” ir guvusi ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas mobilajā tīklā 2013.gada pirmajā pusgadā, 2013.gada otrajā pusgadā, gan arī 2014.gada pirmajā pusgadā. Nemot vērā, ka SIA „Camel Mobile” turpina gūt ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu sniegšanas mobilajā tīklā, SIA „Camel Mobile” ir uzskatāma par Tirgus Nr.7 dalībnieku un tādējādi arī par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7. Regulators uzskata, ka, neraugoties uz to, ka SIA „Camel Mobile” sniedz „pakalpojumu ar uzlabotām tehniskām iespējām (*enhanced service provider*)”, SIA „Camel Mobile” sniegtie savienojumu pabeigšanas pakalpojumi mobilajā tīklā ir iekļaujami Tirgū Nr.7 un tādēļ arī SIA „Camel Mobile” uzskatāms par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7.

12. Konkurences padomes viedoklis

2014.gada 17.jūnijā Regulators nosūtīja šo ziņojumu Konkurences padomei priekšlikumu un komentāru sniegšanai. Konkurences padome atbildēja un norādīja, ka tā atbalsta ziņojumā noteikto tirgus definīciju, argumentāciju par tirgus analīzes rezultātiem un piemērotajām saistībām. Papildus Konkurences padome norāda, ka nav nepieciešama tik sarežģīta un laikietilpīga tirgus analīze, līdz ar to būtu vēlams vienkāršot minētā tirgus analīzes procedūru.

13. Konsultācija ar EK, BEREC un citu ES dalībvalstu regulatoriem

2014.gada 20.novembrī Regulators paziņoja un nosūtīja ES dalībvalstu regulatoriem, EK un BEREC saskaņošanai šo ziņojumu un plānoto pasākumu kopumu, kurā plānoja noteikt jaunas saistības jauniem komersantiem kā arī atcelt saistības komersantiem, kuri vairs nav uzskatāmi par komersantiem ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7. EK šo paziņojumu reģistrēja 2014.gada 20.novembrī ar lietas Nr.LV/2014/1681.

Regulators 2014.gada 17.decembrī saņēma Eiropas Komisijas 2014.gada 17.decembra vēstuli Nr.C(2014)10137 „Par [Eiropas] Komisijas lēmumu lietā LV/2014/1681: Vairumtirdzniecības līmeņa balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklos Latvijā”, ar ko Eiropas Komisija saskaņo Regulatora plānoto pasākumu kopumu

Tirgū Nr.7. Eiropas Komisija iepriekš minētajā vēstulē izteica piezīmes par nepieciešamību paziņot atjauninātus salīdzinošās novērtēšanas rezultātus un mobilo savienojumu pabeigšanas tarifus kā arī par BU-LRIC modeļa izstrādi mobilo savienojumu pabeigšanas tarifiem. Eiropas Komisija aicina Regulatoru iespējami drīz sākt BU-LRIC modeļa izstrādi.

14. Secinājumi

Nemot vērā, ka:

- situācija savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos elektronisko sakaru tīklas tirgū pēdējos gados ir mainījusies, tirgū ienākot jaunam mobilajam virtuālajam operatoram un tirgu pametot citiem mobilajiem virtuālajiem operatoriem;
- SIA „Tele2” tirgus daļas savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos elektronisko sakaru tīklā tirgos 2011.gadā joprojām bija dominējošas (█████ pēc ieņēmumiem un █████ pēc minūtēm);
- „Latvijas Mobilais Telefons” SIA tirgus daļas savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos elektronisko sakaru tīklā tirgos 2011. gadā bija nedaudz mazākas (█████ pēc ieņēmumiem un █████ pēc minūtēm);
- SIA „Tele2” un „Latvijas Mobilais Telefons” SIA tirgus daļas savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos elektronisko sakaru tīklā tirgos samazinājās attiecīgi par █ procentpunktiem un █ procentpunktu pēc minūtēm 2011.gadā attiecībā pret 2010.gadu. Tajā pat laikā SIA „BITE Latvija” tirgus daļa savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajos elektronisko sakaru tīklas tirgū pieauga par █ procentpunktiem;
- saskaņā ar Regulatora metodoloģiju par komersantu ar būtisku ietekmi Tirgū Nr.7 tiek noteikts katrs komersants, kurš ir guvis ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilajā elektronisko sakaru tīklā sniegšanas vai kuram ir vismaz viens starpsavienojuma līgumus par savienojumu pabeigšanas pakalpojumiem mobilajos elektronisko sakaru tīklas un numerācijas lietošanas tiesības uz mobilo numerāciju, kā rezultātā par tirgus dalībnieku kļuvis komersants, kas uzsācis nodrošināt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus mobilajos elektronisko sakaru tīklas kopš iepriekšējās tirgus analīzes kārtas;
- astoņi komersanti ar BIT vairs nenodrošina savienojumu pabeigšanas pakalpojumus mobilajos elektronisko sakaru tīklas (nav guvuši ieņēmumus no savienojumu pabeigšanas pakalpojumu mobilā elektronisko sakaru tīklā un tiem ir anulētas numerācijas lietošanas tiesības uz publisko mobilo telefonu tīkla numuriem vai ir pārtraukuši starpsavienojuma līguma darbību).

Regulators secina, ka:

- Balss savienojumu pabeigšana individuālos mobilajos tīklas ir individuāla tīkla tirgus. Komersantiem, kas darbojas šajā tirgū ir 100% tirgus daļa attiecīgajā tirgū;
- piekļuves tirgus trūkums joprojām ir būtisks šķērslis ienākšanai Tirgū Nr.7;
- SIA „Tele2”, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, AS „Telekom Baltija” un SIA „BITE Latvija” joprojām atrodas dominējošā stāvoklī Tirgū Nr.7;

- nepastāvot esošai regulēšanai, SIA „Tele2” „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „BITE Latvija” un AS „Telekom Baltija” būtu iespēja izmantot savu dominējošo stāvokli, lai:
 - īstenotu nevienlīdzīgu attieksmi pret citiem komersantiem;
 - kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū;
- ir nepieciešams, ka SIA „Tele2”, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA un SIA „BITE Latvija” nodrošina skaidrus pasākumu plānošanas apstākļus komersantiem, kas pieprasa starpsavienojumu pakalpojumus;
- ir nepieciešams turpināt regulēt SIA „Tele2”, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA un SIA „BITE Latvija” savienojumu pabeigšanas pakalpojumu un ar to saistīto pakalpojumu tarifus, lai pirmkārt, tā nevarētu izmantot nepietiekamo cenu starpību un, otrkārt, garantētu SIA „Tele2”, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA SIA „BITE Latvija” izmaksu un peļņas uzraudzību;
- ir nepieciešams ierobežot SIA „Tele2”, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA un SIA „BITE Latvija” iespējas neievērot vienlīdzīgas attieksmes saistības;
- SIA „Telegrupa Baltijā”, SIA „Camel Mobile”, SIA „Amber Telecom” un AS „BALTICOM” joprojām atrodas dominējošā stāvoklī Tirgū Nr.7;
- ir nepieciešams ierobežot citu komersantu ar BIT iespējas izmantot savu dominējošo stāvokli, lai kropļotu citu komersantu konkurētspēju vai, lai negatīvi ietekmētu konkurences apstākļus tirgū;
- ir nepieciešams nodrošināt, ka netiek izkropļota vai ierobežota konkurence Tirgū Nr.7, t.i., ir nepieciešams, lai tiktu novērsti stimuli atteikties nodrošināt piekļuvi;
- ir nepieciešams noteikt Jaunajam komersantam ar BIT savienojumu pabeigšanas tarifu augšējo robežu tādā pašā līmenī kā tā ir noteikta SIA „Tele2”, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA un SIA „BITE Latvija”;
- ir nepieciešams piemērot Jaunajam komersantam ar BIT caurredzamības saistības, starpsavienojumu tarifu regulēšanas saistības un pienākumus un saistības attiecībā uz piekļuvi elektronisko sakaru tīklam. Regulators plāno, ka šīs saistības un pienākumi varētu stāties spēkā mēneša laikā pēc to pieņemšanas;
- ņemot vērā komersantu īpatsvaru, nav nepieciešams uzlikt citiem komersantiem ar BIT citas saistības, jo tas būtu pārāk liels un nesamērīgs slogs.

Ievērojot iepriekš minēto Regulators:

- neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Tele2”, „Latvijas Mobilais Telefons” SIA, SIA „BITE Latvija” un AS „Telekom Baltija” noteiktās saistības, pienākumus vai noteikt jaunas saistības, pienākumus;
- neuzskata, ka ir nepieciešams grozīt vai atcelt SIA „Telegrupa Baltijā”, SIA „Camel Mobile”, SIA „Amber Telecom” un AS „BALTICOM” noteiktās saistības, pienākumus, vai noteikt jaunas saistības pienākumus;

- uzskata, ka ir nepieciešams noteikt caurredzamības, tarifu regulešanas un piekļuves saistības un pienākumu Jaunajam komersantam ar BIT, kurš ir ienācis tirgū kopš iepriekšējās Tirdzniecības Nr.7 analīzes kārtas;
- uzskata, ka ir nepieciešams atceļt ar Regulatora lēmumiem noteiktās saistības un BIT astoņiem komersantiem, kuri ir pārtraukuši sniegt savienojumu pabeigšanas pakalpojumus Tirdzniecības Nr.7.